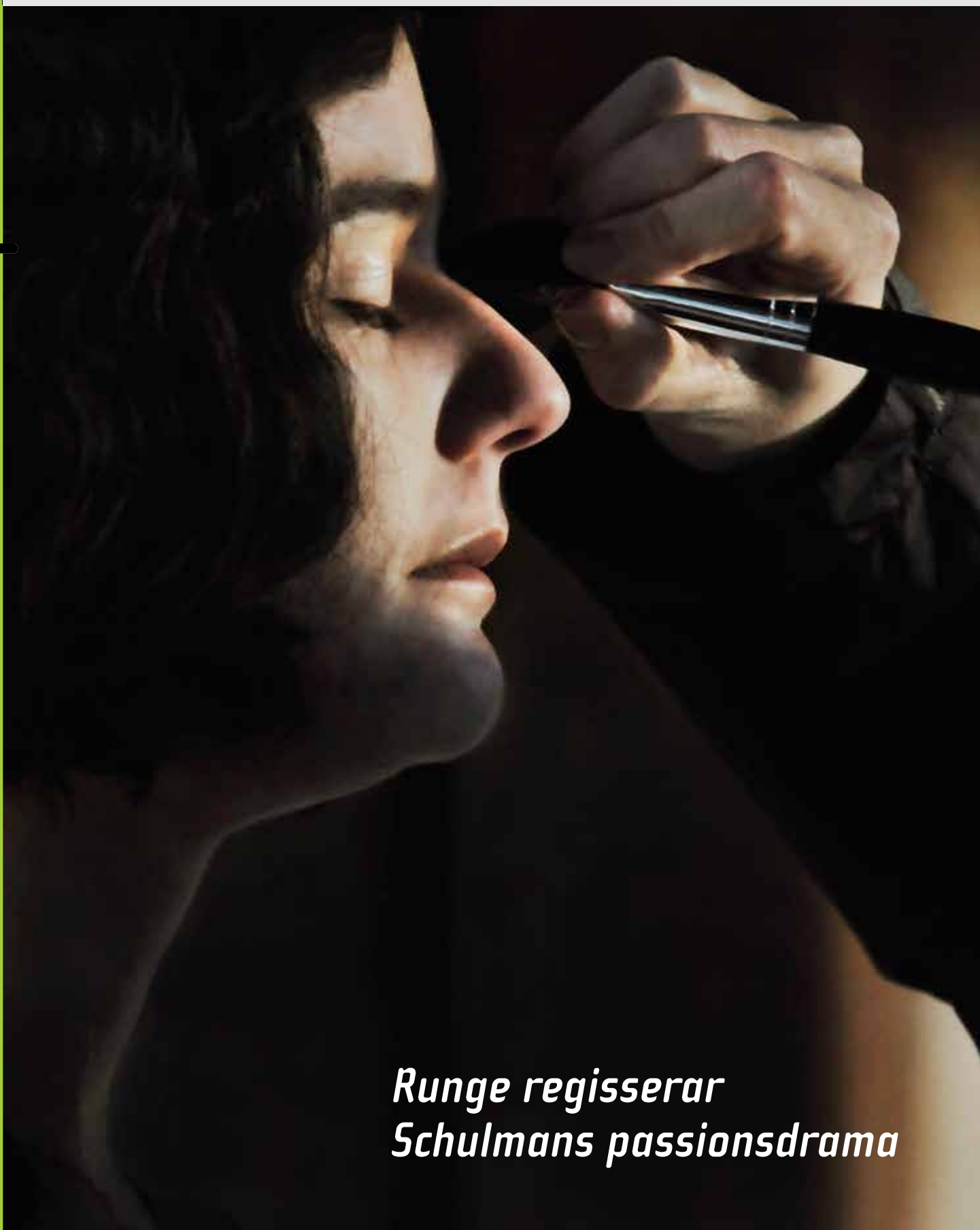

*Avgående Serner hyllas internationellt
Sofia får inte barnomsorg på kvällstid
Från dans till virtuell programmering*

*Runge regisserar
Schulmans passionsdrama*

"Äntligen öppnar salongerna"

"HÖSTEN ÄR MIN VÅR, ty då öppnar teatern igen", som Strindberg sa. Det har väl aldrig varit mer sant än i år då vi äntligen kan planera för en öppning av våra biografer, scensalonger och arenor efter drygt 18 månader av restriktioner och begränsningar.

Vaccinationsintyg utreds som ett möjligt verktyg för de allra största evenemangen, men det är glädjande att de inte kommer att användas på ett generellt plan för all verksamhet som möter publik. Nu är det i stället upp till arrangörer att avgöra vilka åtgärder som behövs för att ta emot publik på ett smittsäkert och tryggt sätt. Det är som det ska vara – att hantera publik är arrangörens kompetens och ansvar.

Det kommer dock fortsatt behövas riktade stöd till kulturlivets alla aktörer och medarbetare. Våra verksamheter har ofta en väldigt framtung finansiering med långa planeringshorisonter, så det kommer ta ett tag innan allt rullar som det ska och på sina håll är det svårt att få tag på rätt kompetens till följd av att många lämnat för andra branscher. Men beskedet att restriktionerna nu hävs gör att arbetsgivare kan anställa, produktioner kan lanseras och biljetter kan säljas. Jag uppmanar alla att fortsätta tvätta händerna och visa omtanke så att vi slipper bakslag.

Efter att ha vant sig vid restriktionerna som det nya normala känns det nästan svindlande att nu ta sig an andra frågor, men vi har en hel del på gång som jag ser fram emot.

Regeringens uppskjutna promemoria om hur DSM-direktivet ska implementeras i svensk lag ska presenteras under hösten. Det kommer att lägga grunden för hur alla rättighetshavare ska få del av de pengar som deras prestationer och verk genererar i digitala media. Scen & Film har varit aktiv i att få igenom direktivet i EU och vi är förstås fortsatt på när direktivet nu ska bli svensk lag.

Återstartsutredningen ska presenteras i slutet av september. Vi ser med förväntan fram emot förslag som på allvar kan möjliggöra för scen- och filmbranschen att ta sig ur pandemin med bättre förutsättningar än de som rådde innan. Stora delar av kulturlivet är underfinansierat, vilket urholkar både verksamheter och villkor. Scen & Films medlemmar har rätt till trygga anställningar, god arbetsmiljö och professionell ersättning.

Det partsgemensamma arbetet på scensidan att ta fram riktlin-

jer för bemötandekod och för hur vi ska arbeta med intima scener har pågått sedan årsskiftet och kommer att presenteras under hösten. Ambitionen är att riktlinjerna även ska kunna användas för film och tv-drama för att alla våra arbetsplatser ska vara trygga och inkluderande.

Grunden är lagd för Yrkesnämnden för film och tv och under hösten formaliseras nämnden med sin första stämma. Scen & Film har platser i styrelsen tillsammans med arbetsgivare, kanaler, filmregioner och Film och tv-producenterna. Nämnden blir ett viktigt organ för film- och tv-branschens kompetensförsörjning med frågor om validering, certifiering, praktikanter och utbildningsvägar på sitt bord.

Vi går också in i ett valår där för oss viktiga frågor om demokrati, public service och kulturens plats i ett öppet samhälle kommer bli viktiga under valrörelsen. Vi planerar för riksstämma till sommaren då ombuden beslutar om förbundets inriktning framåt. Det ligger en bit fram, men det vi gör nu lägger grunden för det samhälle och arbetsliv som ligger framför oss. Håll ögonen öppna efter möjligheten att skriva motioner och att nominera personer till förbundsstyrelsen – ju fler som är aktiva, desto starkare och mer representativa blir vi!

Nu önskar jag alla en kalender fullspäckad av stimulerande arbete varvat med biobesök och scenkonstupplevelser. Vi ses i salongen!

SIMON NORRTHON
ORDFÖRANDE

Sören Vilks

PÅ OMSLAGET: **ASTA KAMMA AUGUST**
FOTO: **JOAKIM STRÖMHOLM**

FACKFÖRBUNDET SCEN & FILMS TIDNING

Utkommer med sju nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Scen och Films medlemmar.
Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Mika Romanus**. Chefredaktör: **Magdalena Boman**.
Layout: **Magdalena Boman**.
Återkommande medarbetare: **Gertrud Dahlberg, Ylva Lagercrantz Spindler, Aleksa Lundberg, Gert Lundstedt, Kajsa Olsson, Peter Rehnfeldt**.
Redaktionskommitté: **Franz Edward Cedrins, Måns Clausen, Petter Eriksson, Eleonor Fahlén, Bengt Fröderberg, Mikael Horned, Minna Krook, Aleksa Lundberg, Mika Romanus**.

scen & film gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

Postadress: Scen och Film, Box 127 10, 112 94 Stockholm.
e-post: magdalena@mboman.se
webbsida: www.scenfilm.se
Besöksadress: Kaplansbacken 2A.
Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.
Annonser: **SB-Media AB**, Anders Jeppsson Tel: 08-545 160 76.
e-post: anders@sb-media.se
Tryck: **DanagårdLitho**, Ödeshög 2021.
Repro: **Cicero Tryck och media**.
ISSN 2001-5518
Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter
Pdf på tidningen finns på Tidningen Scen & films hemsida: Scenfilm.se

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Tryck: DanagårdLitho, 2020

10

12

18

30

Innehåll nr 5-2021

4 MÅNADENS BILD

Kostymdesigner, kostymmästare: Sanna Ekström Forsberg.

7 ARBETSGIVARE HAR RÄTT ATT OMPLACERA OVACCINERADE

Scen & film tar i en serie pulsen på arbetsgivarnas inställning till vaccin.

10 INTERVJU: ANNA SERNER

Risad och rosad Serner tackar för sig.

12 "VI KÄNNER OSS DESPERATA"

Krångliga regler i Stockholm för barnomsorg på kvällen.

18 FILMEN ÄR EN KVALFYLLD VÄG GENOM DAGAR OCH NÄTTER

Runge vill synliggöra osynliga strukturer i ny film.

24 INDIEN EN UTMANING FÖR INTIMITETSKOORDINATORER

Sara har utformat guidelines för intima scener i Indien.

26 DANSARE FICK STÖD AV SOK-STIFTELSE FÖR ATT VÄXLA JOBB

29 KRÖNIKA: THÉRÈSE BRUNNANDER

Klichén öppnar nya möjligheter i Fröken Julie.

30 KOSTYM OCH MASK SKAPAR TRYGGHET VID NAKENSCENER

Nästa nummer kommer den 3 november

Presstopp den 15 oktober

10 Anna Serner. Foto: Kristian Pohl.

12 Sofia Pekkari med sin son Valde. Foto: Magdalena Boman.

18 Asta Kamma August och Gustaf Lindh. Foto: Joakim Strömholm.

30 Pernilla August, Ruth Vega Fernandez, Sven Nordin och Jennie Silfverhjelms i filmen *Call girl*. Foto: Jukka Male.

Övriga bilder i tidningen: sid 8: Kungliga Operan/Izabella Englund.

Med tydlig riktning i steget

Privat

Namn: Sanna Ekström Forsberg.

Ålder: 41 år.

Yrke: Kostymdesigner/kostymmästare på Skånes dansteater.

Det bästa med ditt yrke: Relationen till kroppen och hur man med hjälp av

den kan skapa olika uttryck och karaktärer.

Aktuell i: *Out of the Blue* på Malmö opera. Det senaste jag gjorde inom film var *Tunna blå linjen*, som fick pris på Kristallengalan.

Kulturopplevelse som inspirerar: Film är ofta en inspirationskälla, som ju lätt går att konsumera hemma i soffan. Återkommer till några specifika filmer, exempelvis *Funny bones* – en både rolig och tragisk film i en tidlös verklighet som kan vara både nu och då.

DEN HÄR BILDEN är en ständig källa till inspiration för Sanna Ekström Forsberg. Hon ser den varje dag hon kliver i eller ur sängen.

– Bilden är så fascinerande. Det finns en bestämdhet i kvinnans kropp och en tydlig riktning i steget. Det går att fantisera så mycket runt omkring bilden. Vart är hon egentligen på väg? I de där drömmiga färgerna. Man vet inte riktigt.

Nu känner Sanna till att det här är en bild på hennes farmor, tagen av hennes farfar på 60-talet, och förmodligen är hon fotograferad vid Luleå strand. Fast det går inte riktigt att utläsa på bilden om det är himmel eller hav.

– Den här kvinnan känner jag inte. Den togs innan jag fanns, jag ser inte hennes ansikte, så bilden är fri för tolkning. Jag tycker den är mäktig. Det är en kraftfull pose i kroppen. Bilden är inspirerad av min farfars friskvårdstänkande, med fokus kropp och rörelse. Självs stod han alltid på alla bilder och drog in magen och försökte se stark ut.

Sannas farfar Arne var kamrer och amatörfotograf. Han efterlämnade 35 000 diabilder, åtskilliga tagna från det hus han bodde i – ett av Luleås första höghus. Där på sin balkong tog han en bild på exakt samma plats varje vecka eller månad, år efter år, för att se hur staden utvecklades. Han hade ett extremt konstant intresse och var intresserad av kroppar och kläder.

– Så fort farmor köpte en ny kappa, ritade han en väska och en hatt som han sedan gick iväg med för att låta sy upp.

Arne var också en påhejare av Sannas yrkesval. Hon hade ett stort stöd i honom.

– Jag tycker verkligen om den här bilden. Den är fantasieggande. Den representerar saker för mig personligen, men också för mitt yrkesliv. De ideal som jag tycker är viktiga, att kroppar får vara olika, och att man kan använda kroppar på så många olika sätt. Den här kroppen har integritet.

MAGDALENA BOMAN

DSM-direktivet försenat

I juni skulle nya regler om upphovsrätt börjat gälla i Sverige. Men lagändringen drar ut på tiden och blir klar först 2022. Till dess får cirka 150 000 kulturarbetare fortsätta vänta på ersättning för att deras verk sprids av bland andra Google, Facebook och Youtube.

DET HAR VARIT tyst om det så kallade DSM-direktivet det senaste halvåret.

Målet var att lagarna för upphovsrätt skulle ändras den 7 juni, vilket var efterlängtat bland många som jobbar med kultur. Men den nya lagen är ganska omfattande och har behövs bearbetas mer än planerat för att kunna fungera i de olika EU-länderna.

– På Justitiedepartementet har vi blivit försenade med att föra in EU:s direktiv om upphovsrätt i den svenska lagstiftningen. Det beror på att EU-kommissionen tagit mer tid i anspråk för att kunna lämna riktlinjer om en del av innehållet, meddelar Patrik Sundberg, kansliråd och sakkunnig på upphovsrättsfrågor.

Den del av de nya lagarna som vållat diskussion och oenighet är "artikel 17" i upphovsrättsdirektivet. Den handlar om att de stora plattformarna måste se till att sluta sprida innehåll som de inte har rätt att visa.

– Polen har velat ogiltigförklara det avsnittet i lagstiftningen. En ny genomgång har därefter gjorts för att tydligare reda ut hur lagarna ska kunna användas av de olika medlemsländerna, säger Patrik Sundberg.

Nästa steg är nu att ta fram ett förslag till lagstiftning i Sverige. Förslaget kommer att skickas på remiss till närmare 100 organisationer och aktörer, vilket beräknas kunna ske i oktober. Sedan ska svaren samlas in och sammanställas till en proposition som kan läggas fram i riksdagen. Fackförbundet Scen & Film är en av de organisationer som har möjlighet att ge sin syn på de nya upphovsrättsreglerna.

– Det är olyckligt att det tagit så lång tid. Men vi har varit tvungna att invänta besked om hela direktivet från EU innan vi kunnat ta fram ett nytt lagförslag som ska gälla här i Sverige. Med fingret i luften tror jag att ett beslut i riksdagen kan tas nästa sommar, säger Patrik Sundberg.

Exakt hur stora de ekonomiska skillnaderna för konst- och kultursektorn blir med den nya lagen är svårt att säga redan nu.

Klart är i alla fall att de kritiker som talat om censur och förbud då får se hur upphovspersoner och kulturutövare kan ta del av en viss ersättning för det jobb de gjort – arbete som idag används fritt och ger inkomster till de stora nätföretagen.

PETER REHNFELOD

BAROMETERN

Har arbetsgivare frågat dig om vaccin?

"Ja, jag tycker det är jättebra att de frågar om detta"

Lotta Fischer, maskör:

– Ja, det har de gjort i den produktion jag befinner mig i nu på *Snabba Cash*. Det står även i mitt avtal som jag skrev på tidigt i somras att produktionen kan komma att kräva att man blir fullt vaccinerad. Jag tycker det är jättebra att de frågar om detta, och att de gjorde det på ett tidigt stadium. Det är otroligt relevant, särskilt för min yrkesgrupp som arbetar så nära folk hela dagarna. Och det är skönt för mig som medarbetare att veta att människor runt om mig är vaccinerade.

"Nej, men jag har erbjudits att ta vaccin under arbetstid"

Spike Jonzon, bestboy/belysningsassistent:

– Nej, ingen har frågat mig. Men å andra sidan har jag haft chansen att ta vaccin under arbetstid, så idag är jag fullt vaccinerad. Det var inga problem. Men frågan har inte ställts i något kontrakt hittills. Jag jobbar med *Maskineriet* säsong två sedan i juni. Faktum är att jag hade tagit vaccin ändå, eftersom jag eventuellt hade ett par jobb i Norge i höst. Då hade jag velat vara på säkra sidan.

"Ja, jag är på turné och tycker det är tryggt att veta att alla har vaccinerats"

Elin Hedin, dansare:

– Ja, det har hänt i höst. Jag har två jobb, varav det ena är med en turnerande föreställning. Innan jag skrev på kontrakt frågade min arbetsgivare om jag var vaccinerad och om hon fick ge den informationen till andra och ange samma sak på hemsidan så att arrangörerna skulle känna sig trygga. Det var inga problem för mig. Jag fick mina sprutor i somras, och jag tycker det är tryggt och skönt att veta att folk runt om mig är fullt vaccinerade, som läget är just nu.

Fråga i förra numret:

Har brist på barnomsorg fått dig att tacka nej till jobb?

Ja 43 %

Nej 57 %

Har arbetsgivare frågat dig om vaccin?

Svara **Ja** eller **Nej** på:

www.teaterforbundet.se
eller www.scenfilm.se

Vaccinintyg förvirrar i filmbranschen

Hur gör film- och tv-branschen för att skydda produktioner från corona, när vissa är vaccinerade och andra inte? Scen & film gör ett första nedslag för att ta reda på hur arbetsgivare förhåller sig till frågan.

INOM FILMBRANSCHEN, som ofta verkar internationellt, finns krav på vaccinationsintyg vid exempelvis utlandsinspelningar. Det skapar ofta förvirring om hur icke-vaccinerad personal ska hanteras och det finns ännu ingen rättspraxis gällande arbetsgivarens roll i frågan.

Jan Blomgren, styrelseledamot i intresseorganisationen Film- och tv-producenterna, uppger att deras starka rekommendation är att alla filmarbetare, som kan, ska vaccinera sig.

– Det är en solidaritetshandling. Arbetsgivare har dessutom ett ansvar för arbetsmiljön, så om situationen kräver vaccinering kommer vi att förordas det.

Arbetsgivare kan välja bort ovaccinerade vid nyanställning, men har däremot inte rätt att tvinga någon som redan är anställd.

– Om någon inte vill ställa upp på våra krav försöker vi hantera det med dialog. Men jag upplever att de allra flesta vill ta vaccinet. Tyvärr finns några få som gör utsagor och predikar emot vaccin. Det tycker jag är väldigt olyckligt och respektlöst.

Det finns också en grupp som, av medicinska skäl, inte kan vaccineras. Om någon från den gruppen redan finns anställd i en produktion, kan situationen lösas genom att personen blir omplacerad, menar Blomgren. Något som dock inte alltid är möjligt.

– Om det inte går kvarstår strategierna mot smittspridning. Att vi fortsätter tvätta händerna, inte kommer sjuka till jobbet och testar oss regelbundet.

Fackförbundet Scen & Films ordförande, Simon Norrthon,

håller med Blomgren om att vaccinering är en viktig åtgärd för att skapa trygga film- och tv-produktioner.

– Inte minst för att möjliggöra arbetstillfällen för dem som är förhindrade att ta vaccinet, av medicinska skäl. Branschen rör sig internationellt, så arbetsmarknaden för film- och tv-arbetare kommer troligtvis smälta av en tid för den som, av andra orsaker, väljer att inte vaccinera sig.

ALEKSA LUNDBERG

Det här gäller

- Arbetsgivaren är skyldig att vidta åtgärder för att undvika smitta. Det finns ännu inget juridiskt prejudikat som tydliggör linjerna mellan arbetsgivarens ansvar för arbetsmiljön och diskriminering av den som inte är vaccinerad.

Får arbetsgivaren kräva vaccinering?

- Nej, i särskilda fall kan det vara motiverat att icke-vaccinerade omplaceras, under begränsad tid. Vid nyanställning bör arbetsgivaren inte väga in vaccinering som en faktor, vilket dock är svårt att leda i bevis om så sker. För att hävda diskriminering krävs troligtvis intyg som styrker att den arbetssökande, av religiösa eller medicinska skäl, inte kan vaccinera sig.

Källa: Unionen/Fackförbundet Scen & Film

F-skattare får rätt till vidareutbildning

När Arbetsförmedlingen Kultur Media fick striktare direktiv för hantering av F-skattare, nekades 35 kulturarbetare ta del av förmedlingens spetsutbildningar.

Efter högljudda protester går man nu tillbaka till en mer generös tolkning av regelverket.

ATT INNEHA F-skattsedel som kulturarbetare innebär inte alltid att man är företagare i ordets rätta bemärkelse. Allt fler uppdragsgivare kräver att uppdragstagaren fakturerar, vilket skapar en gigeekonomi som genererar "ofrivilliga företagare". Detta enligt Kevni Zulal, enhetschef på Arbetsförmedlingen Kultur Media.

– Man kan inte säga att de är företagare på det sättet. Vi har alltid försökt göra individuella bedömningar och sett F-skattare som arbetslösa när de inte har uppdrag.

Men i november förra året tog förvaltningsmyndigheten fram striktare riktlinjer, där det tydliggjordes att företagare inte ska anses vara arbetslösa. 35 arbetslös-

kande med enskild firma, inskrivna på AF Kultur Media, nekades då att påbörja – eller fullfölja – så kallade spetsutbildningar, alltså kurser där den som är arbetslös ska få ny och efterfrågad kompetens.

– Bakgrunden är att företagare hört av sig till arbetsförmedlingen under corona, vilket gjorde övriga avdelningar osäkra. De är ju inte vana vid den här gruppen, vilket vi inom kultursektorn är, förklarar Kevni Zulal.

EFTER PROTESTER från bland andra Scen & Film och Klys, och att frågan avhandlats i media, går nu kulturenheten tillbaka till mer generösa tolkningar av regelverket.

Några av de som tidigare nekats utbildning har fått en ny bedömning, medan andra åter är i arbete eller har fått tillgång till andra insatser.

– Problemen för F-skattarna är dock inte över och borde inte ligga på arbetsförmedlingens tjänstemän att lösa, menar Kevni Zulal.

– Det här är något för riksdag och regering att ta tag i. Det handlar om hela välfärdssystemet. I verkligheten är F-skattarna som timanställda, med begränsad rätt till trygghetssystemen. Men att vara egenföretagare är ju ingen inkomstgaranti, slår Kevni Zulal fast.

ALEKSA LUNDBERG

Minska detaljstyrningen av konsten

*Bidragsgivning till kulturen genomsyras av ängslighet. Ge konstnärerna ett större förtroende. Så kommenterar Simon Norrthon, ordförande för fackförbundet Scen och film, rapporten *Så fri är konsten*, som Myndigheten för kulturanalys släppte i somras.*

KULTURPOLITISK STYRNING påverkar den konstnärliga friheten negativt. Det är slutsatsen i rapporten *Så fri är konsten* som Myndigheten för kulturanalys släppte i juni.

Rapporten rekommenderar att regeringen såväl som statliga bidragsgivare, regioner och kommuner ser över styrningen och bättre beaktar en armlängds avstånd.

Konst och kultur som får i uppdrag att leda till vissa samhällseffekter (som hälsa, jämställdhet eller annat) riskerar att bedömas på andra grunder än rent konstnärliga kvalitetskriterier, konstaterar rapporten.

Bland de statliga bidragsgivarna nämns särskilt Kulturrådets stora ansvar för att integrera olika perspektiv i verksamheten. Perspektiven tenderar att sippra in i förväntningarna på hur kulturen ska se ut,

snarare än att handla om övergripande mål.

– Detta kan i viss utsträckning påverka bidragsgivningen och sökande konstnärer och kulturskapare på ett sätt som inte är förenligt med idealet om konstnärlig frihet, säger Pelle Amberntsson, utredare på Myndigheten för kulturanalys, om rapporten i ett pressmeddelande.

Kulturrådets ansökningsblanketter lyfts som ett specifikt exempel på ett område där det finns en förbättringspotential.

– Vi kommer självklart att beakta rapportens slutsatser i vårt pågående utvecklingsarbete, där vi också behöver beakta vems konstnärliga frihet vi främjar genom våra bidrag, kommenterade Kulturrådet rapporten i somras.

I slutet av september tas frågan upp på

ett styrelsemöte och Kulturrådet väljer vid presstopp att inte kommentera arbetet med att bättre främja konstnärlig frihet.

Det mest frapperande i rapporten är att se hur detaljerad styrningen har blivit, konstaterar Simon Norrthon, ordförande på fackförbundet Scen & Film.

– Regelverket utstrålar en ängslighet. Det är anmärkningsvärt att tillit inte genomsyrar bidragsgivningen mer, för att minimera risken för styrning av innehåll, säger han.

Samtidigt tycker han att det är positivt att den överlag kritiska rapporten är beställd av samma regering som nu tar emot den.

– Det är ett styrkebesked för demokratin att den så öppet utvärderar sig själv.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

HALLÅ DÄR...

"Jag har fått världens roligaste jobb!"

Hallå där Ellen Lamm, ny konstnärlig chef för Unga på Operan, Kungliga Operans avdelning för barn och unga. Vad gör du just nu?

– Jag befinner mig i Bergen där jag regisserar Tjechovs *Körbärsträdgården* på Den Nationale Scene.

Men nu har norska teater-tekniker, som är anslutna till LO, gått ut i strejk och läget är därför ännu mer dramatiskt och nervöst än vanligt inför en premiär.

– Snart återvänder jag till Stockholm för att börja mitt nya femåriga förordnande på Unga på Operan.

Varför tackade du ja till uppdraget?

– Valet var lätt, det är ju världens ro-

ligaste jobb! Unga på Operan har en hög konstnärlig verkshöjd och en mycket bra pedagogisk verksamhet.

Du har en bakgrund som regissör och dramaturg men har tidigare inte haft ett chefsjobb på någon institution. Hur tänker du kring det?

– Under 2013 gick jag ett ledarskapsutvecklingsprogram arrangerat av Svensk scenkonst och dåvarande Teaterförbundet. Sedan dess har jag varit nyfiken på chefsrollen.

Vilka är dina visioner för Unga på Operan?

– Vi ska skapa magiska scenkonstupplevelser för barn och unga. Musik, sång och dans talar direkt till våra känslor, och särskilt till barns. Just därför kan mötet med musikedramatiken bli så avgörande för unga människor, inte minst för dem som kanske vanligtvis inte har så mycket

kontakt med kultur.

Hur ska du locka unga till Operan?

– För många finns en tröskel att komma över när det gäller opera. Där är den pedagogiska verksamheten avgörande. Jag är själv inte uppvuxen med den typen av musik men i dag har jag ett behov av opera.

Vad hände?

– Jag blev drabbad när jag regisserade en operasatsning för SVT för tio år sedan. Musiken i *Don Giovanni* väckte känslor och öppnande inre rum på ett sätt som jag var helt oförberedd på. Jag bär med mig ett Kafkacitat som jag tycker är väldigt bra: "konsten ska vara en yxa som hugger upp det frusna havet inom oss." Jag hoppas att jag kan ge barn och unga musikupplevelser som kanske gör att den där isen går upp.

GERTRUD DAHLBERG

I takt med att a-kassans ersättningssystem centraliseras har Arbetsförmedlingens befogenheter att göra individuella bedömningar försvunnit. Det slår hårt mot många kulturarbetare.

Nya rutiner leder till fler avstängningar från a-kassan

DANSAREN ELINOR Tollerz Bratteby kunde tidigare gå till Arbetsförmedlingen Kultur Medias kontor i jakten på jobb. Där fick hon träffa handläggare, vana vid kulturarbetarnas situation, som bland annat hjälpte till med resor vid auditiontillfällen. Idag, när kontoren är avvecklade och beslut om ersättning tas av a-kassan på central nivå, upplever hon sig som "ett telefonsamtal bland andra".

– Innan jag blev anställd hos Dansalliansen, i januari, var det otroligt rörigt. Det har inte heller funnits någon samlad information om förändringarna som skett. Utan handläggarna upplever jag att det har blivit mycket hårdare krav för att få stöd.

Enligt Tollerz Bratteby upplever flera i branschen det som svårt att göra sin verklighet förstådd genom Arbetsförmedlingens digitala formulär, vilket ligger till grund för a-kassans utredning om rätt till ersättning.

– Det krävs att vi ska söka utannonserade jobb, men det finns inte tillräckligt med sådana. De tidigare handläggarna förstod ofta att vi även söker arbete via kontakter, genom att delta i workshops, daglig träning och att synas. Nu görs en mer stram tolkning av utredare som inte alltid förstår hur branschen fungerar. Jag har fått max fem mejl från Kulturförmed-

lingen som varit relevanta för min yrkesgrupp, under kanske nio års tid.

Den som inte kan redovisa för sitt arbetssökande på ett tillfredställande sätt riskerar att tillfälligt stängas av från ersättning, alternativt bli återbetalningsskyldig.

Under 2021 ökade sanktionerna jämfört med hur det såg ut 2019.

KEVNI ZULAL, enhetschef på Arbetsförmedlingen Kultur Media, menar att regelverket på flera sätt rimmar illa med kulturarbetarnas situation.

Han poängterar dock att det finns möjligheter för en friare redovisning, genom en ruta i ersättningsformuläret kallad "fritext".

Problemet med sanktioner ligger även i att många är ovilliga till att söka jobb utanför sitt område, menar Zulal.

– Försäkringen är utformad så att den arbetssökande ska bli självförsörjande så snabbt som möjligt och man måste söka brett utifrån sin kompetens. Så är det för alla branscher egentligen. Sedan kan man fortsätta att bygga ut sitt nätverk, utifrån det jobb man vill ha. Förut fick förmedlingen skäll då vi gjorde för många fel, nu blir många arga över att vi gör "för rätt". Men vi varken utreder eller tar beslut, utan rapporterar till a-kassan.

Elinor Tollerz Bratteby tycker det är olyckligt att AF Kultur Medias representanter inte tydligare tar strid för kulturarbetarna.

– Då förstår man inte att den som söker sig utanför branschen kanske aldrig kommer tillbaka. Det är också att kasta bort resurser, kompetensen går ju förlorad. Ett problem hos Arbetsförmedlingen idag är att det skiljer så mycket mellan de olika tjänstemännen. Har man tur får man prata med en tjänsteperson som är införstådd med vår verklighet, som hjälper till att översätta den för att passa formulären. Eller så är man i kontakt med någon som tolkar reglerna bok-

Kevni Zulal.

stavligt och inte har någon som helst insyn i hur branschen funkar.

Men om det inte finns jobb att få, måste man inte söka på annat håll då?

– På ett sätt behövs mer långsiktigt arbete för att få in pengar i branschen. Men å andra sidan, kolla på hur verksamma får till nya jobb på egen hand. Men det sker ju på ett sätt som kan vara svårt att redovisa för förmedlingen och kassan.

I DIREKTIVEN TILL utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring gavs möjlighet att lämna förslag på att återinföra den så kallade 100-dagarsregeln. Den gjorde det möjligt att endast söka jobb inom sitt område under de första 100 arbetslösa dagarna. När betänkandet lämnades 2020 fanns inget sådant förslag med – vilket flera remissinstanser som Scen & Film och Klyvs var kritiska till.

Förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen ska presenteras i en proposition till riksdagen. Om hänsyn då tas till kritiken som remissinstanserna påpekat är ännu oklart.

Kevni Zulal hoppas förslaget behandlas skyndsamt, men för att slippa sanktioner menar han att arbetssökande kulturarbetare behöver förstå hur systemet är utformat idag och hålla sig till de reglerna.

Elinor Tollerz Bratteby.

Återhämtning och reflektion väntar för Anna Serner

*I tio år har hon jobbat hårt för en mer jämställd filmbransch. Ibland lite väl hårt, har vissa tyckt.
– Media älskar att polarisera, säger Anna Serner som nu väljer att avgå från posten som vd för Svenska filminstitutet.*

FILMHUSET EKAR spöklikt tomt. De som inte är på semester i augusti, när Scen & film är på plats, jobbar om möjligt fortsatt hemifrån, till följd av pandemin.

För Anna Serners del har sommaren ägnats åt att formulera ett bokslut: Den 15 september avgår hon som vd för Svenska filminstitutet, efter exakt ett decennium på posten. Nu väntar en tid av återhämtning och reflektion, med siktet på att sammanfatta ett decennium med stora förändringar.

– Det här är en extremt utsatt position, säger hon när vi ses i det öppna kontorslandskapet.

Nej, Anna Serners vd-period har inte bara varit en dans på premiärrosor, utan också på ris.

Hennes outtröttliga arbete för att skapa en mer inkluderande filmindustri har inte alltid mötts av applåder, i varje fall inte i Sverige.

Under Serners ledarskap har Filminstitutet dessutom gått från att vara semistatligt till att bli helstatligt, i och med att filmavtalet skrotades 2017. Därtill har helt nya distributionssformer uppstått.

– Det har varit en otroligt stor förändringsprocess som har väckt många känslor bland väldigt många, säger hon.

Parallellt har fokus legat på verksamhetens kärnfrågor: det vill säga att lyfta filmfrågan kulturpolitiskt och internationellt, att värna filmen som ett kulturarv och att bättre tillgängliggöra den i samhället såväl som i skolan.

– Filmen är fortfarande underfinansierad i de kommunala kulturbudgetarna. Där har vi ett stort pågående arbete.

MEN DET ÄR SANNOLIKT arbetet med genusfrågor som Anna Serner kommer att bli ihågkommen för, vare sig hon vill eller inte. När hon efterträdde Bengt Toll som vd 2011 hade hon redan gjort sig känd som en stridbar feminist.

Som vd för Reklamförbundet fick hon höra att hon skulle kallas gnällkärning om hon tog upp det faktum att branschens kvinnor lönediskriminerades. Det gjorde hon ändå.

Som ny vd för Filminstitutet belyste hon en annan besvärande statistik: att andelen kvinnliga filmregissörer uppgick till endast sju procent 2011. 2020 var motsvarande siffra 43 procent.

Ändå har en del kritiska röster höjts beträffande just arbetet med jämställdhet. Utomlands har hon hyllats desto mer. Inte minst när hon och dåvarande kulturministern, Alice Bah Kuhnke (MP), 2016 deklarerade jämställdhetsmålet ”50/50 by 2020” på filmfestivalen i Cannes, något som ledde till att världsstjärnor

som Meryl Streep plötsligt placerade Anna ”Sörner” på filmkartan.

När hennes avgång offentliggjordes i april gick 50 företrädare för internationella WIFT, Women in film and television, ut med ett öppet tackbrev där det bland annat stod att ”Det är omöjligt att överdriva betydelsen av ditt arbete för jämställdhet mellan könen”.

– Det var helt överväldigande. Även producentföreningen i Hollywood hörde av sig. Det hade jag verkligen inte förväntat mig, men den kändes fantastiskt! utbrister hon stolt.

Blev det en bekräftelse på att ditt arbete för en mer inkluderande filmbransch har varit rätt väg att gå?

– Ja, så har jag alltid känt det, men de som tyckt att jag skulle ha koncentrerat mig på svensk biofilm har upplevt det som provocerande att jag har svassat runt i världen. Jag kan tycka att det är synd att inte hela svenska filmbranschen istället kan ta åt sig äran och säga att: fy fan vad vi har varit bra!

Vad har då de synbara vinsterna varit? Anna Serner hänvisar till hur framför allt Art House-film det senaste decenniet har synts alltmer på internationella festivaler och vunnit prestigefyllda priser: *Sameblod*, *The Nile Hilton incident*, *Min Börda* med flera.

– När konkurrensen om pengarna ökar är det uppenbart att vi får fram bättre filmer. Det visar att orkar man upprätthålla en mångfald bakom kameran kommer det att uppstå nya och intressanta perspektiv och filmer. Det har varit min grundtro och det är det som jag hela tiden har haft som vision – och det tycker jag att jag har lyckats med.

Vad tycker du att du inte har lyckats med?

– Vi har såklart missat en massa andra perspektiv, för att vi inte kan relatera till dem. Vi måste bli bättre på att se även dem.

Som marsipanrosen på genustårten tog Svenska filminstitutet och Nederländska filmfonden nyligen initiativ till den nya filmfonden New Dawn, med ambitionen att släppa in fler och nya röster i filmindustrin. Under ett enda (zoom)samtal tackade tio länder ja till att medverka.

Hade det hänt 2011?

– Nej, inte i närheten. Det var då jag stod framför de internationella filminstituten och bad dem att gå hem och räkna (på jämställdheten), varpå alla svarade: ”Vi har inga problem.” När de kom tillbaka sa de: ”Vi har ju ett jätteproblem.”

Stockholm nekar omsorg kvällstid till Sofias båda barn

Barnomsorg på kvällstid fortsätter vara en rysare för scenkonstanslida som behöver förlita sig på offentlig service.

Trots årtionden av fackliga påtryckningar är det ännu upp till enskilda kommuner att bestämma vilka insatser som ska erbjudas.

Magdalena Boman

SOFIA PEKKARI, SKÅDESPELARE med fast anställning vid Dramaten, har länge drivit frågan om rätten till barnomsorg på kvällstid. Hon lever tillsammans med sin make, även han fast anställd vid samma teater, och två barn, tre respektive nio år gamla.

Hon upplever att det finns en oförståelse för kulturarbetares familjesituation i hemkommunen, Stockholms stad, och en stelbenthet i systemet.

– Förskolan har en skyldighet att vara öppen till halv sju på vardagskvällar, så vi har inte rätt att få annan hjälp förrän efter det. Vi jobbar ju delad dag och kan hämta på eftermiddagen, men behöver hjälp igen när vi ska vara i sminket, förklarar Pekkari.

Eftersom det inte är tillåtet att lämna barnen på förskolan igen, återstår endast att låta barnen vara kvar i omsorgen tills verksamheten stänger, för att därefter få hjälp av en barnskötare som hämtar.

PÅ HELGER FINNS INGEN möjlighet att få passning hemmavid, då är det kvälls- och nattomsorg på lokal som gäller, där det inte är tillåtet att hämta barnen efter läggsdags. Är det då skola nästkommande dag har föräldrarna en timma på sig att umgås med barnen ute på stan, innan skoldagen börjar klockan åtta.

– Ur ett barnperspektiv är det ohållbart. Även om jag skulle få

Magdalena Boman

– Det har gått så långt nu att vi funderar över om en av oss måste ta tjänstledigt för att kunna ta hand om våra barn, säger Sofia Pekkari.

till alla pusselbitarna så gör jag inte så emot mitt barn. Vi är i ett läge där vi faktiskt känner oss desperata nu.

JULIA REINHARD, JURIST på Scen & Films förhandlingsavdelning, har arbetat på förbundet i 16 år och menar att den här frågan drivits sedan innan hon började. Hon håller med Pekkari om problembilden i Stockholm och förklarar att det finns kommuner som inte erbjuder någon service alls.

– Har man inte en mormor eller farfar som kan ställa upp fyra dagar i veckan så faller ju ansvaret tungt på den offentliga servicen. Det är mycket som har ändrats med hur samhället är struktu-

rerat men det offentliga har inte hunnit med här, åtminstone inte för våra medlemmar, menar hon.

ANDRA BEKYMMER som uppstår med dagens regelverk, i Pekkari's hemkommun, är att staden kräver schema tre veckor i förväg, vilket inte är förenligt med hur scenkonstinstitutionerna planerar sina verksamheter. Under covid-19 har Dramatenanställda fått schema en dag i förväg, ibland samma dag som arbetet ska utföras. Om föräldrarna då avbokar ett planerat omsorgspass kan detta ses som ett missbrukande av systemet.

Från att ett barn fyller tolv år får det inte heller vistas i hemmet

Magdalena Boman

Måns Clausen är nöjd med den hjälp han fått för sina barn i Nacka.

om ett yngre barn ombesörjs av barnskötare. Detta eftersom äldre barn inte har rätt till omsorg i hemmet.

MÅNS CLAUSEN, FRILANSSKÅDESPELARE bosatt i Nacka kommun, är nöjd med hur systemet är utformat där.

– Jag är ju ensamstående vårdnadshavare varannan vecka och kan anställa vilken barnskötare jag vill, genom tjänsten Nannynu. Kommunen sköter och betalar det hela och den som blir anställd får gå en dagskurs hos dem. Det underlättar för mig oerhört, berättar Clausen.

Även i Nacka finns dock bestämmelser kring från vilken tid omsorgen i hemmet får börja. Från klockan kvart i sex har den sökande rätt att begära passning. Behövs hjälp tidigare än så får vårdnadshavaren be en anhörig att rycka in.

– Nu har jag ju tur, barnens mormor kan ofta ställa upp när det behövs. Jag har också rätt att anställa henne med stöd från kommunen, så hon kan få betalt från klockan kvart i sex i alla fall.

För att komma ifrån att det ser så olika ut mellan kommunerna, behöver frågan lyftas upp till riksnivå, menar Julia Reinhard på Scen & Film.

– Vill man att scenkonsten ska leva ute i landet, då måste man möjliggöra för de anställda att kunna utöva sitt yrke, och att det går att kombinera med föräldrarollen. Samma regler behöver finnas tillgängliga för alla, oavsett var man bor, slår hon fast.

ALEKSA LUNDBERG

"Stockholm vill ha kontroll över vem som går hem till barnen"

ANNA RYDIN, ENHETSCHEF på utbildningsförvaltningen i Stockholm, menar att staden gjort en eftergift för kulturen. Vårdnadshavare har idag rätt till barnomsorg i hemmet fram till klockan tolv på natten, under vardagskvällar. På helger är man dock hänvisad till förskoleverksamhetens lokaler.

I Nacka kommun finns möjlighet att boka passning via en nannytjänst. Varför går det inte att göra i Stockholm?

– Jag kan inte svara på något annat sätt än att man har valt vårt system för att det är flexibelt och att det också skyddar barnen. Stockholms stad vill ha kontroll över vilka som går hem till vårdnadshavare och passar. Det går ju inte om man bokar genom en nannytjänst. Men det finns lika många modeller som det finns kommuner i Sverige.

Vad är det staden vill kontrollera, menar du?

– Alla som jobbar med barn måste lämna ett utdrag ur belastningsregistret. Man får inte vara dömd för någon form av våldsbrott eller sexualbrottslighet.

Är det inte möjligt att kontrollera barnskötaren när den väl är vald?

– Det skulle säkert fungera. Jag kan bara säga att det inte är en modell som staden har valt.

Men är inte det ett misslyckande för staden, att ni erbjuder en tjänst som inte fungerar för alla?

– Det är klart att de tjänster som staden tar fram är tänkta att fungera. Sedan är det kanske inte möjligt att anpassa omsorgen till exakt alla situationer.

Eventtekniker organiserar sig

Många event- och evenemangstekniker jobbar med muntliga avtal och otydliga villkor. Nu finns planer på att stärka yrkesgruppen och ge stöd med bland annat avtalsunderlag och standardmallar.

NÄR KULTUR- OCH nöjesindustrin avstannade under coronakrisen visade det sig att en stor yrkesgrupp hamnade vid sidan av gällande trygghetssystem och stödåtgärder. Flera tusen event- och evenemangstekniker kunde inte göra mycket åt att deras uppdrag och inkomster försvann.

– De flesta som jobbar med teknik i den privata delen av kultur- och nöjesbranschen är frilansare och har egen firma. Med pandemin blev det lite av panik, och många visste inte vart de skulle vända sig, säger David Granditsky, frilansande ljuddesigner.

Han har lång erfarenhet av yrkesområdet som till viss del fungerar bra men som också har brister. Inte minst när det inträffar något oförutsett och en turné eller ett evenemang behöver flyttas eller ställas in. Då har sällan de som jobbar med ljud, ljus och annan teknik möjlighet att få ersättning.

– Coronakrisen visade tydligt att det aldrig funnits någonstans för oss att samlas, och att behovet av att kunna göra våra röster hörda är stort, säger David Granditsky.

Sedan drygt ett år har han varit med att koppla ihop fackföreningar, intresseorganisationer, arenabolag och turnéproducenter. Men också träffat ansvariga politiker och skrivit debattinlägg som uppmärksammats.

– Nu är en förändring på gång. Vi har startat diskussioner om en facklig organisering som kommer fortsätta under hösten. Ett av de första målen är att ta fram avtalsunderlag och branschstandarder som kan användas av både arbetsgivare och de som jobbar med olika teknikuppdrag, säger David Granditsky.

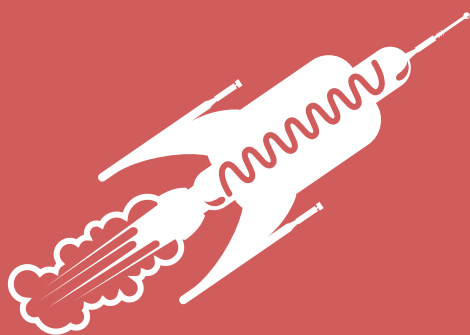
Att behovet av samordning inom yrkesgruppen är stort visar inte minst den Facebookgrupp som startade under pandemin – ”Frilansarbetare inom eventbranschen”. Närmare 3500 personer har sökt sig till gruppen för att få stöd, råd, idéer och dela erfarenheter. Historierna om brutna kontrakt och missade inkomster är många.

– På fackförbundet Scen & Film har en arbetsgrupp bildats för att fånga upp viktiga frågor för dem som jobbar med eventteknik. Sen går vi vidare med att möta det behov som finns och vilka förändringar som kan göras, säger Tristan Agdler, regionalt skyddsombud på fackförbundet Scen & Film.

För David Granditsky är förhoppningen att branschen får en bättre struktur än tidigare.

– För det första får vi hoppas att pandemin går över så att alla som längtar efter att jobba kan sätta igång igen. Men också att det blir tydligare vilka förutsättningar som ska gälla, oavsett i vilken form man anlitas. Det tjänar alla på.

PETER REHNELDT

DEPARTURE

2–11 oktober SKH Valhallavägen

Tolv nya föreställningar av och med studenter från Mimskådespeleri år 3.

Fri entré!

uniarts.se

STOCKHOLM UNIVERSITY OF THE ARTS | STOCKHOLMS KONSTNÄRLIGA HÖGSKOLA

Konstnärsnämnden
The Swedish Arts Grants Committee

Utllysningar inom teater och film

Internationellt utbyte och resebidrag

Sista ansökningsdag 9 november

Projektbidrag

Film: sista ansökningsdag 14 oktober

Teater: sista ansökningsdag 19 oktober

www.konstnarsnamnden.se

Solen sover

2-6 år

- nyskrivna godnattsagor med rörelse och nyskriven musik

14 sep - 4 dec

www.uusiteatteri.se

Filmare får skadestånd från SVT

SVT betalar ut drygt 80 000 kronor till filmarna Stig Holmqvist och Lennart Malmer. Företaget bröt mot ingångna avtal. Och samma misstag gjordes inte bara en – utan två gånger.

HÖSTEN 2019 SÄNDE SVT dokumentärfilmen *England 79* som en del i programserien K-Special. Filmen skildrar Storbritannien under året 1979 då landets politik var turbulent och nya kulturuttryck växte fram.

– Stig Holmqvist tittade på programmet och upptäckte att det innehöll klipp från dokumentärfilmerna *Varför kastar dom sten?* som han filmat med Lennart Malmer i Nordirland 1973, berättar Gunnar Furumo, tidigare jurist på fackförbundet Scen & Film.

SVT kontaktades men hävdade att filmbilderna var en del av deras arkiv och kunde användas utan ersättning till de båda filmarna. Fackförbundet Scen & Film kopplades in för att förhandla om avtal och ersättningar mellan de båda parterna. Från början var åsikterna väldigt olika om hur rättigheterna ser ut för att fritt kunna använda materialet.

– SVT hade en rad invändningar, bland annat att företaget hade rätt att använda klipp från tidigt 70-tal i egna produktioner. Efter kontakt med Ingrid Edström som var chef på SVT när filmerna gjordes kunde vi konstatera att filmarna har rätt till ersättning när deras material används, säger Gunnar Furumo.

Ett förlikningsavtal undertecknades där det framgår att SVT:s

användande av klippen var i strid mot gällande avtal. Dessutom har bilderna satts in i ett helt annat sammanhang än vad Lennart Malmer och Stig Holmqvist hade för avsikt att skildra.

– SVT har på så sätt brutit mot filmarnas intentioner med filmbilderna, säger Gunnar Furumo.

Dessutom visade det sig att en ny version av *England 79* som SVT publicerat under sommaren också innehöll klipp från *Varför kastar dom sten?*. SVT bröt då på nytt mot både de ursprungliga avtalen och mot den förlikning som gjorts ett par månader tidigare.

– Det ledde till att en ny överenskommelse togs fram och ett högre belopp betalades ut, säger Gunnar Furumo.

1970-talet var en tid då flera svenska filmare reste ut i världen och skildrade hur livet såg ut i bland annat Afrika och Latinamerika. En stor del av materialet finns i SVT:s arkiv och kan inte visas hur som helst utan upphovspersonernas medgivande.

2014 uppmärksammades villkoren efter att ihopklippa bilder använts utan tillåtelse i den guldbaggebelönade filmen *Om våld*. Det ledde också till förhandlingar som slutade med att SVT betalade hela sin bruttointäkt för upplåtelsen till filmarna.

PETER REHNELDT

Ny utredning om streamingavgifter

I vissa europeiska länder ska streamingtjänster beläggas med en avgift för att finansiera nationell film. Nu utreds frågan också i Sverige.

I VÅRAS FICK Petri Kemppinen i uppdrag av SVT, Filminstitutet och filmregionerna att undersöka förutsättningarna för och betydelsen av finansiella bidrag till svensk audiovisuell produktion från streamingtjänster. Hans rapport *Examining the European and Nordic transposition of AVMSD 13 (2)* finns nu publicerad.

Enligt Artikel 13,2 i EU:s mediedirektiv AVMS kan en medlemsstat kräva att en streamingtjänst ska bidra med direkta investeringar eller till filmfonder för nationell produktion. Kemppinen beskriver ingående hur direktivet manifesterats i Europa. Framför allt har han analyserat situationen i Norden och premiserna för en svensk tillämpning.

I åtta av EU:s medlemsstater finns idag en skyldighet för beställ-tv-tjänster att betala en avgift baserad på tjänsternas årliga omsättning. Storleken på avgiften varierar och det kan finnas en skillnad mellan procentsatserna beroende av om det avser investeringar eller bidrag till fonder. I många länder pågår förhandlingar om avgifterna.

Inget nordiskt land har ännu infört streamingavgifter. Men Danmark och Norge har kommit långt i förberedelserna med förslag till en reglering. I Finland har kulturdepartementet initierat

en undersökning liknande den Kemppinen har genomfört.

I Sverige har diskussionen om direktivet inte varit särskilt het. Den har dock tagit fart under våren genom Klys och Sveriges filmregissörer och andra, konstaterar Kemppinen.

Han ser att det inom filmbranschen finns en samstämmig uppfattning om behovet av att införa en streamingavgift också i Sverige. Nu är det upp till beställarna av rapporten att ta nästa steg, skriver Kemppinen. Av konkurrensskäl har han inte fått tillgång till aktuella uppgifter om plattformarnas omsättning i Sverige, men utifrån tidigare beräkningar om en total omsättning på 6 miljarder 2020 skulle en avgift på 2-6 procent kunna generera 120-360 miljoner per år.

Filmbranschen borde så snart som möjligt formulera en modell för regleringen. I fråga om valet mellan investeringar och fondavsättning står det klart att en fondmodell onekligen ger bättre möjligheter för mångfald, kreativ frihet och insatser av oberoende producenter. Sedan gäller det att få politikerna att ta sitt ansvar.

GUNNAR FURUMO

Nytt evenemangsstöd kan sökas hos Skatteverket

Regeringen har beslutat att införa ett nytt evenemangsstöd som nu kan ansökas om direkt hos Skatteverket.

Stödet gäller planerade evenemang för minst 250 personer under perioden juni – december 2021, som till följd av pandemin inte kan genomföras eller måste begränsas.

Summan som kan sökas uppgår till 70 procent av de kostnader som inte täcks av intäkter eller andra stöd (maxbeloppet är 17,5 miljoner kronor)

Läs mer på skatteverket.se (fliken ”skatter och avdrag”).

Regeringen ger 750 miljoner i kris- och stimulansstöd

Av regeringens senaste kris- och stimulansstöd på totalt 750 miljoner kronor kommer 458 miljoner kronor att fördelas av Statens kulturråd, 124 miljoner kronor av Svenska filminstitutet och 92 miljoner kronor av Konstnärsnämnden. Därtill får de tre scenkonstallianserna (Dansalliansen, Musikalliansen och Teateralliansen) sammanlagt 17 miljoner kronor, medan Centrubildningar, som samlar de fria professionella kulturutövarna i Sverige, får 15 miljoner kronor.

Magdalena Boman

Pekka Särkiniemi vid prisutdelningen i Stallet.

Björn Granath-stipendiet till Rönnells antikvariat

Pekka Särkiniemi har tilldelats årets Björn Granath-stipendium. Särkiniemi är en av förgrundsgestalterna och tillika delägare till anrika Rönnells antikvariat (grundat 1929).

Han tilldelas stipendiet på 30 000 kronor med motiveringen: ”... visar oss att antikvariatet kan vara en oärad plats för gemenskap, samtal och evenemang inom alla konstarter.” I våras gav Särkiniemi ut boken *Håll skeppet sjunkande*, om Rönnells traditionstyngda historia som såväl antikvariat och mötesplats.

I prisjuryn ingår Ann-Margret Fyregård, Isabella Granath, Magnus Florin, Özz Nûjen och Anna Carlson.

Privat

Pia Halvorsen får norska Amandapriset

Norsk-svenska skådespelaren Pia Halvorsen har tilldelats norska Amandapriset för bästa kvinnliga biroll i hyllade *Den största förbrytelsen*. Filmen är baserad på författaren Mart Michelets bok med samma namn och följer en norsk-judisk familj under andra världskriget. Utöver Halvorsen, som spelar mamman, medverkar också svenska skådespelaren Michalis Koutsogiannakis i rollen som pappan.

Statyetterna utdelades under filmfestivalen i Haugesund i augusti.

Krav på vaccinpass delar kulturen men inte publiken

Publikrestriktionerna fortsätter att lamsla kulturlivet och nu höjs alltför bransch- och medieröster som vill att vaccinpass införas för liveevenemang. ”Ge oss vaccinpass nu - publiken måste få komma tillbaka”, skriver artisten Jonas Gardell (Expressen) medan DN:s Johan Hiltons belyser frågan ur ett kulturpolitiskt perspektiv: ”Det finns starka politiska krafter som gärna skulle rensa upp betänkligheter bland kulturanlagen, ett försvagat kulturliv som belagts med publikförbud skulle vara en enkel match”, befarar han. Men där finns också kritiska röster, däribland Peter Fornstam, vd för Svenska Bio och ordförande för Sveriges biografägareförbund, som tycker att vaccinpass vid entrén skulle vara krångligt för personalen att hantera (Sveriges Radio Kulturnytt). Samtidigt kom Kantar Sifo nyligen ut med en ny undersökning, beställd av Sveriges producenter och privatteatrar, som visar att 81 procent av svenskarna ställer sig positiva till att visa upp vaccinpass vid publika evenemang.

Konstnärsnämnden fördelar medel till tidigare sökande

De som fick avslag på sina ansökningar hos Konstnärsnämnden i våras, kan nu hoppas på att få del av de nya 92 miljonerna i form av extra arbetsstipendier på ett år. Tidsplanen för utdelningen kommer att meddelas i slutet av september

Dags att söka nytt krisstöd hos Kulturrådet

Nu har Kulturrådet öppnat en ny ansökningsperiod för krisstöd. Totalt finns det denna gång 300 miljoner kronor att fördela.

Detta kommer att ske i form av projektbidrag som kan sökas för särskilda insatser inom kulturområdet.

Projekt som är aktuella för ansökan måste ha påbörjats 2021 och genomföras senast det andra kvartalet 2022.

Stödet ska exempelvis bidra till sådant som möjligheten att genomföra evenemang och daglig träning på ett smittsäkert sätt, eller att kunna arbeta med internationellt nätverkande via digitala kanaler.

Den 4 – 6 oktober stänger ansökningsperioden och i mitten av november delas pengarna ut. Läs mer på kulturradet.se

Klys bemöter förslag på nordisk kulturkanon

Nordisk frihet, en partigrupp inom Nordiska rådet bestående av Sverigedemokraterna, Dansk folkeparti och Sannfinländarna, har lagt fram ett förslag om en nordisk kulturkanon.

Tanken är att tillsätta en kommitté bestående av politiker och lärare, vars uppdrag ska vara att utarbeta en modell för en gemensam nordisk kultur- och undervisningskanon, med hänvisning till Danmarks redan befintliga kulturkanon.

Nu är förslaget ute på remiss och i ett yttrande skriver Klys att man principiellt är motståndare till en kulturkanon.

Istället, understryker de, bör resurser och fokus ligga på att uppmärksamma och främja morgondagens kulturarv, det vill säga nu levande och yrkesverksamma konstnärer.

”Detta är särskilt viktigt i en tid då pandemin har slagit undan möjligheterna att försörja sig för en stor andel kulturskapare i de nordiska länderna”, står det bland annat i yttrandet.

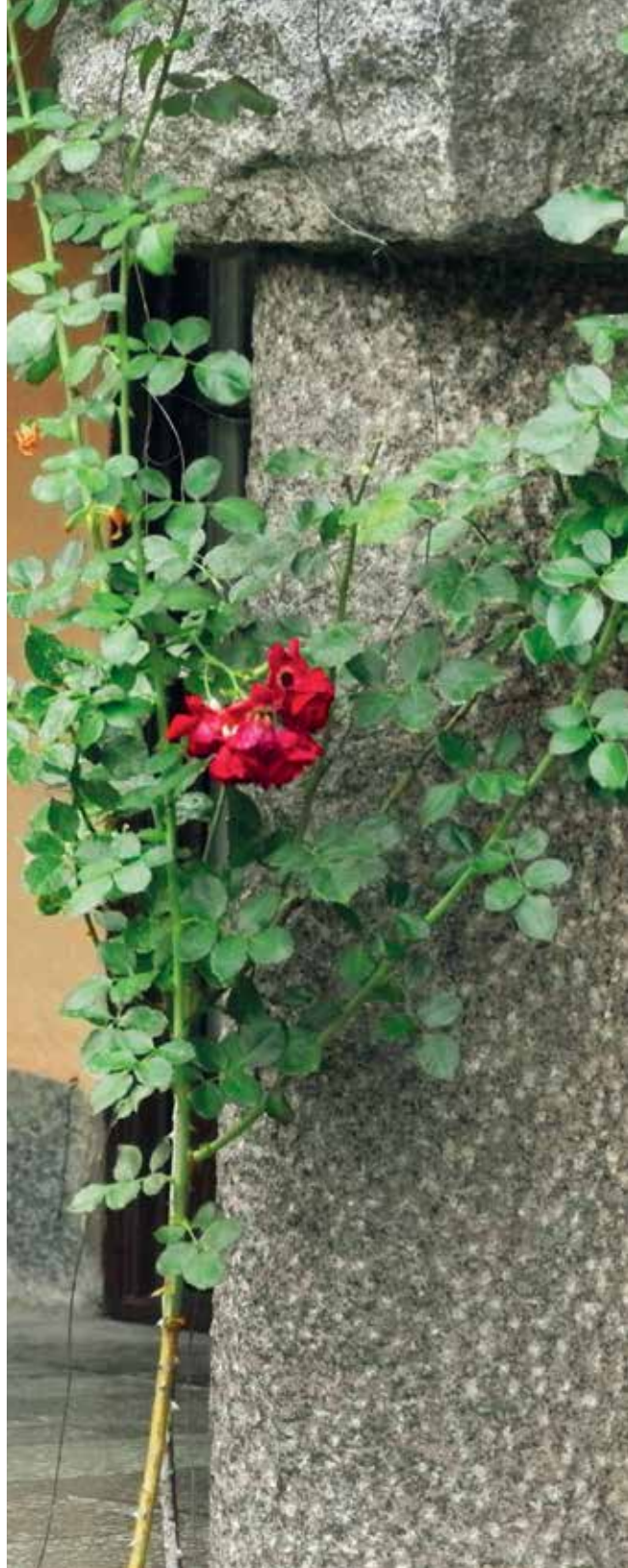
SKH lanserar ny danspodd

Hur skapar vi närhet via en skärm? När dansstudenterna på Stockholms konstnärliga högskola, SKH, tvingades till digital utbildning under pandemin föddes en idé: att göra en podcast om erfarenheten.

Resultatet blev 14 avsnitt som nu kan avlyssnas via SKH:s hemsida, där konstnärer från utbildningen Nya performativa praktiker (NPP) låter oss ta del av dilemman och förhoppningar, uppkomna under studierna på det tvååriga masterprogrammet.

Runge regisserar passionsdrama i fascinerande miljö

*Inspelningen av filmen **Bränn alla mina brev** har just börjat. Regissören Björn Runge har arbetat intensivt tillsammans med manusförfattaren Veronica Zacco för att befria manuset från den litterära världen.*

DET ÄR NÄRMARE 90 år sedan en passionshistoria som utspelas sig under en sommar kom att få återverkningar livet igenom för de inblandade och även påverka de efterlevande.

Alex Schulman beskriver det i sin roman *Bränn alla mina brev* som gavs ut för ett par år sedan. Hans mormor Karin Stolpe och morfar Sven Stolpe var tämligen nygifta när Olof Lagercrantz kom in i deras liv under en vistelse på Sigtunastiftelsen sommaren 1932. Äktenskapsdramat utvecklade sig till ett passionsdrama.

Asta Kamma August gestaltar Karin i filmen och Bill Skars-

gård har rollen som Sven Stolpe. Olof Lagercrantz spelas av Gustav Lindh. Nu rör de sig i en miljö som är vacker på ett tidlöst sätt, som gjord för att väcka liv i det förflutna.

– Sigtunastiftelsen är en blandning mellan ett italienskt kloster, en fornnordisk borg och en spanskinfluerad hacienda i Los Angeles. En exotisk miljö och en fascinerande inspelningsplats. Utan den, hade filmen varit i princip omöjlig, säger regissören Björn Runge.

Han berättar att manusprocessen har tagit fler versioner och mycket tankearbete från honom och Veronica.

Asta Kamma August i rollen som Karin Stolpe.

– Hur och vad ska ske, och i vilken ordning? Jag har nog aldrig varit inblandad i en manusprocess som den här. Det har varit ett väldigt spännande samarbete – fast jag misstänker att Veronica ibland tänkt att jag håller på för mycket med detaljer och förslag, vilket jag gör även under inspelningen, för jag samlar hela tiden material till klippningen. Den största svårigheten är att komma till den nivå där allt samtidigt är så enkelt, så djupt och så tydligt som möjligt. Men manuset är aldrig klart förrän klippningen är avslutad och en film är inte klar förrän det finns en visningskopia.

När producenten Annika Sucksdorff på SF kontaktade Björn för ett möte hade han egentligen med sig ett annat förslag. Det här var vid tiden före pandemin, då Björn bollade med flera möjligheter till att filma i Storbritannien och i USA. Efter samtalet gav hon honom romanen *Bränn alla mina brev*.

– När jag läste boken fick jag en stark förnimmelse av dramatiken, känslan av ett passionsdrama som inbjöd mig i den fas när människor är under förändring. Jag insåg snabbt att det är en kreativ utmaning att dramatisera boken som är mycket välskriven och

Gustav Lindh i rollen som Olof Lagercrantz.

lever sitt eget litterära liv. Men jag bar med mig en känslomässig atmosfär av karaktärer och repliker och tystnader – ansikten som på något sätt kom till liv för mig. Från dessa skuggfigurer fick jag den energi som behövs för att våga ta mig an den här utmaningen, säger Björn. Han tillägger att ömsesidigt förtroende var en förutsättning för att tacka ja. Den känslan fick han redan i första mötet med SF och ”det har varit väldigt lyhört och djupt inspirerande.”

BJÖRN BESKRIVER SIG som en regissör som behöver få ta tid på sig. Manuset ska bli begripligt för honom, skådespelarna ska bli

rätt och teamet ska stämma med de ambitioner och målbilder som börjat byggas upp.

– Filmproduktion för mig är något levande som oavbrutet rör sig. En resa över en ocean med ett segelfartyg: vindar, strömmar, tidvatten, isberg och fartygets konstruktion, besättning. Kompassen och navigationen för att hålla en emotionell riktning genom alla de tusentals ögonblick som vi filmar varje dag. Det handlar väldigt mycket om förberedelser, se till att alla nödvändiga små steg är tagna, innan vi lämnar hamnen. För mig är det viktigt att veta vad jag har för grundvilja, känslomässig kompass. Annars

Malin Andersson förbereder Gustav Lindh för tagning.

Alex Schulman på besök vid inspelningsplatsen.

kommer hela resan att lita till den dagliga slumpen, säger Björn och tillägger att "assumptions are the mother of all fuck ups" (ungefär: "antaganden är orsak till att saker går åt helvete").

KARAKTÄRERNA I FILMEN är unga – Karin är 25, Olof några år yngre, Sven är knappt 30, när passionsdramat skakar om deras liv.

– Unga – ja, men Sven och Olof hade genomlevt långa sanatorievistelser för sin tuberkulos. De var vuxna tidigt. Karin är den karaktär som vi försöker synliggöra då de båda herrarna synlig-

gjorde sig oavbrutet i sina böcker, säger Björn.

Karin Stolpe är kvinna, översättare och gift med en oerhört produktiv "kulturgigant". En kombination som gjord för att hamna i skymundan. Asta Kamma August har sagt att filmen är "Karins berättelse och upprättelse". Björn uttrycker det som att ambitionen är att publiken ska bli drabbad av Karins öde, men Sven är också en människa.

Han framstår som genuint osympatisk i romanen, men att i filmen porträtterar en endimensionell karaktär har varken Björn eller Bill Skarsgård intresse av.

"När en duktig skådespelare fyller en karaktär med sina känslor framför kameran så händer det fantastiska, att vi alla blir inblandade i den människans inre rörelser."

– Varje ögonblick vi filmar, handlar om att fånga även hans levande liv. Då tror jag att det blir en känslomässigt komplex berättelse. Vi lutar oss mot manusets helhet, och då tillåter vi oss att skapa så mycket empati kring hans karaktär som möjligt. Jag är ute efter en slags sanning, som inte alltid ser likadan ut för alla människor, snarare karaktärernas sanning, säger Björn.

EFTER NÅGRA DAGARS inspelning är han full av beundran för skådespelarna.

– När en duktig skådespelare fyller en karaktär med sina känslor framför kameran så händer det fantastiska, att vi alla blir inblandade i den människans inre rörelser. Det dagliga arbetet handlar om att vi ska finna det unika och inte fastna i det som redan uppfunnits. Det är en kvalfylld väg genom dagar och nätter, med människor som försöker upphäva gravitationen. Och när det

sker, framför våra ögon, så är det ögonblick som kommer räcka åt ett helt liv. Plötsligt har jag sett Karin och inte Asta, Sven och inte Bill. Det är samma med Gustav då jag inte känner igen honom, utan en annan person tittar fram. Karaktärerna i ett manus blir som dörrar till något som jag inte kan sätta ord på, men det är djupt fascinerande att få anta utmaningen att ge liv åt dessa karaktärer som sedan länge är borta från sinnevärlden, säger Björn.

Han hoppas att i slutändan kunna synliggöra de strukturer som alltid omgärdar oss. Sigmund Freuds verk *Vi vantrivs i kulturen* handlar bland annat om kulturens krav på att människan ska göra avkall på sitt driftsliv. För Björn har boken tjänat som inspiration till vad som utspelar sig sommaren 1932.

Björn regisserade *The Wife* som hade premiär för fyra år sedan, med Glenn Close i huvudrollen som maka till en uppburen författare. Även den filmen bygger på en litterär förlaga.

Björn Runge repeterar med Sverrir Gudnason i rollen som Alex Schulman och Daniel Goldmann i rollen som David Lagercrantz. På bild är också skriptan Eva Ljungman Jansson och regiassistenten Joakim Behrman.

– Det som kan påminna om *The Wife*, är möjligen att det handlar om skapande människor och skuggorna omkring dem. Om en människa som tar klivet ut från skuggan och ställer sig i ljuset.

SVERRIR GUDNASON SPELAR rollen som Alex Schulman. Verklighetens Alex har också bidragit under manusprocessen för att skingra tveksamheter i en del frågor, och enligt Björn har Alex kreativa omdöme varit oerhört viktigt.

– Vi kan hitta inspiration och vägledning i hans bok. Men filmen är något annat. Tomas Alfredson berättade för mig att David Cornwall (John Le Carré) sagt till honom att inte bara göra en blåkopia av boken *Tinker, Tailor, Soldier, Spy* – gör din version av boken. För boken finns ju redan. Så tänker jag också.

TEXT: KAJSA OLSSON
FOTO: JOAKIM STRÖMHOLM

Gustav Lindh spelar Olof Lagercrantz: lyriker, litteraturvetare och chefredaktör för Dagens Nyheter på 60–70-talet med huvudansvar för kulturen.

Bill Skarsgård innehar rollen som Sven Stolpe: en produktiv litteraturforskare, författare, lärare och journalist.

Asta Kamma August gestaltar Karin Stolpe. Översättare, gift med Sven Stolpe, hade ett kort passionsdrama med Olof Lagercrantz. Sven Stolpe och Olof Lagercrantz var under flera årtionden tongivande i den svenska kulturvärlden och bittra motståndare i debatter.

Alex Schulman (barnbarn till Sven och Karin Stolpe) har skrivit romanen *Bränn alla mina brev* (2018).

Filmen *Bränn alla mina brev* av Björn Runge har premiär hösten 2022.

Behovet av att koordinera intima scener i Indien är stort

*Hon har hyllats för sitt jobb i tv-serier som SVT:s **Sjukt** och Netflix **Young Royals**. Nu är det Indiens tur att få ta del av intimitetskoordinatören Sara Arrhusius unika kunskapsbank om hur intima scener på film och i scenkonsten kan arbetas med på bästa sätt – för alla inblandade parter.*

SARA ARRHUSIUS ÄR JUST i färd med att korrekturläsa den sista versionen av vad som är Indiens första riktlinjer för intima scener inom film och scenkonst.

Sedan tidigare finns det redan specifika så kallade guidelines för exempelvis USA, Storbritannien, Nya Zeeland och Finland.

Vad definieras då som intima scener? Hon nämner all form av sexuell intimitet, nakenhet och beröring som gestaltas genom en objektifierande eller sexualiserande blick. Därtill vad hon kallar "dold" intimitet, vilket kan finnas i scener som sällan betraktas som intima, exempelvis läkarundersökningar, barnafödelse och amning.

Upplevelsen av vad som är intimt är mycket individuell, men den kan också vara kulturellt färgad.

– I de indiska kulturer jag har arbetat i kan fötterna vara en intimt laddad kroppsdel. Att röra dem anses vara ett uttryck för respekt. Det avspeglas fortfarande i att yngre familjemedlemmar rör vid sina äldres fötter, och elever vid sina lärares. Vad som är intimt avgörs alltså både av kontexten och personodynamiken, säger Sara Arrhusius.

Hon har sedan flera år periodvis jobbat i Mumbai, som dramaturg inom scenkonst och i tv-branschen. Riktlinjerna hon och indiska kollegan Aastha Khanna har arbetat fram görs som en del av arbetet inom kollektivet *The Intimacy Collective*, en grupp som hon har varit med och grundat, och som utifrån olika yrkesperspektiv – däribland experter på sexuella trakasserier och konfliktlösning – jobbar med frågor som berör arbetet med intima scener i Indien.

PÅ SIKT SKULLE SARA kunna tänka sig att även arbeta som intimitetskoordinator i Indien. Och behovet lär vara stort. Än så länge finns där bara en kvalificerad intimitetskoordinator, i ett land med en av världens största filmindustrier.

Men att jobba där kan till vissa delar innebära nya utmaningar. Sara Arrhusius berättar om hur makthierarkier i produktioner påverkas av såväl genusuttryck som klass och kasttillhörighet, men också om problem som kan uppstå när en indisk skådespelare kommer till arbetsplatsen med ett helt eget team.

– Indiska skådespelare har ofta väldigt hög status. En intimi-

Magdalena Boman

Sara Arrhusius är en av två kvalificerade intimitetskoordinatorer i Sverige.

tetskoordinator får därför se upp så hen inte blir en del av skådespelarens entourage. Precis som i Sverige är det istället viktigt att intimitetskoordinatorer anställs av och för produktionen, inte av och för en enskild medarbetare, säger hon.

Du har också hållit kurser för skådespelare i Mumbai. Berätta, vad har de handlat om?

– Det stämmer. Främst har jag arbetat med indiska skådespelare på precis samma sätt som jag arbetar med svenska. Det kan handla om sådant som: hur skapar vi ett arbetsklimat som gynnar kreativiteten och möjliggör gränssättande? Hur skapar vi en tydlig gräns mellan den privata och professionella kroppen? Och hur kan vi utveckla arbetet med karaktärers sexualitet och förhållningssätt till intimitet?

Blev du tvungen att anpassa kurserna för att de skulle funka i en indisk kontext?

– Nej, många tror att det finns fler tabun kring kropp, sexualitet och intimitet i Indien, men det är ett för stort område och för många kulturer att generalisera kring.

– Ofta är den förutfattade meningen att jag ska få dem att bli

mer bekväma med sexuellt kodade handlingar, när vårt gemensamma arbete egentligen handlat om hur vi kan upptäcka våra gränser och etablera en sann känsla av trygghet. För det är tryggheten, och inte risken, som gynnar arbetet med intimitet och närhet. Det är också tryggheten som i slutändan gynnar det kreativa resultatet i slutändan.

YLVA LAGERRANTZ SPINDLER

Sara Arrhusius

Yrke: En av endast två kvalificerade intimitetskoordinatorer i Sverige (den andra är Malin B. Eriksson som också var den första att 2019 introducera yrket i en svensk kontext).

Arbetat med: Tv- och filmproduktioner Sara har arbetat med sedan hon började 2019 är bland andra *Sjukt* (SVT, 2021), *Young Royals* (Netflix, 2021) och *Tjejtöan* (SVT och Stockholms konstnärliga högskola, 2022).

Utbildning: Studerat socialantropologi och skriver nu på magisteruppsats i Internationell scenkonst på SKH, Stockholms konstnärliga högskola (om intimitetskoordinering).

Han lämnade dansen för den virtuella världen

Gunnlaugur Egilsson har bytt karriär med stöd från SOK-stiftelsen. Från det tidigare jobbet som koreograf och balettdansare har han tagit steget in i den nya teknikens virtuella värld, där likheterna med dansscenen är fler än man kan tro.

Magdalena Boman

HÖSTEN HAR TIDIGARE betytt repetitioner och uppträdanden för Gunnlaugur Egilsson som varit professionell dansare och koreograf i drygt 20 år.

Men sedan i mars i år är det nya arbetsuppgifter som tagit vid.

Nu handlar det om grafiska lösningar och programmering på en virtuell arena istället för rörel-

ser och samspel på scengolvet.

– Jag jobbar på ett företag som skapar virtuella miljöer där besökare kan gå in och få nya upplevelser. Oftast är det för medarbetare på företag som ska lära sig olika saker. Till exempel att reparera en maskin, ta hand om varor eller att köra ett fordon, berättar Gunnlaugur Egilsson.

När karriärväxling under pågående yrkesliv blev möjligt 2014 var han en av de första scenkonstnärer som fick möjlighet att byta yrkesinriktning, istället för att – som tidigare – gå i pension redan vid 41 års ålder. Bakgrunden är ett kollektivavtal mellan arbetsgivarerna och de två fackförbunden Sveriges yrkesmusikerförbund, Symf och fackförbundet Scen & Film.

Med avtalet bildades också SOK-stiftelsen, som ger stöd och underlättar för de dansare, sångsolister, korister, musikalartister och musiker som byter yrkesinriktning. De kan få ersättning av stiftelsen för delar av sina studier genom pensionsavsättningar från arbetsgivarerna.

– Jag började på den internationella skolan Hyper Island som är inriktad på digitala och interaktiva medier. Mycket på utbildningen handlade om att utveckla sin egen kreativitet tillsammans med de andra. Efter det gick jag en yrkesutbildning som handlade mer om programmering och annan teknisk utveckling, berättar Gunnlaugur Egilsson.

Att ta steget och överge dansen som yrke efter så lång tid på olika scener var inte helt enkelt. Visst fanns det tvivel och funderingar kring att lämna en trygg yrkesidentitet och kasta sig ut i en ny värld som förändras hela tiden.

– Men ganska snart märkte jag att de båda yrkena har en hel del gemensamt. På scen bygger du en värld och en berättelse, det samma gäller i den virtuella världen, men där inkluderar du även

publiken. Den blir till besökare och som kan styra vad som ska ske, säger Gunnlaugur Egilsson.

Inom den nya tekniken finns inte en lika lång historia som inom dansen och referenserna är mer otydliga, vilket gör att branschen har mer av en pionjärande. Särskilt inom virtuell, förstärkt och medierad verklighet.

– Utvecklingen går snabbt och det kommer hela tiden nya lösningar och verktyg vilket är jätteroligt och intressant. Men man kan inte luta sig tillbaka och bara lita på tidigare kunskaper, utan måste ständigt börja på nytt. Det finns risk att känna sig som en bluff som inte kan någonting. Jag har inte gjort det lätt för mig, säger Gunnlaugur Egilsson med ett skratt.

Ett råd han vill ge till den som vill karriärväxla är att tänka lite extra på att skilja den yrkesroll man tidigare haft från den egna identiteten. I scen- och filmbranschen är det vanligt att bli förknippad med vad man utför och inte med vem man är privat.

– Det gäller att se objektivt på vad de nya kunskaperna kan ge och inte bära med sig den tidigare identiteten och fortsätta försöka leva upp till den, säger Gunnlaugur Egilsson.

Men på sikt ser han att alla färdigheter och kunskaper inom dansen kan komma att införlivas i arbetet med de virtuella världarna.

– Den nya tekniken blir en allt större del av vardagen och används också oftare i både film- och scenproduktioner. Jag tror att den har mycket att tillföra i framtidens dansuppsättningar, säger Gunnlaugur Egilsson.

PETER REHNFELOD

Omställningsstöd

• Dansare, sångsolister, korister, musikalartister och musiker som jobbar vid offentligt finansierade scenkonstinstitutioner kan söka omställningsstöd. Den som vill utbilda sig till ett nytt yrke har på så sätt möjlighet att få en del av den tidigare lönen vid studier.

Dansare: från 35 år till 43 år

Karist, sångsolist, musikalartist: från 45 år till 56 år

Musiker: från 55 år till 64 år

• Stödet avgörs bland annat av den sammanlagda arbetstiden vid institutionerna.

• Mer information finns på www.sokstiftelsen.se

Sorgligt och spännande om drevet kring Benny

DET SVARTVITTMÖNSTRADE bokomslaget får mig att tänka på sorgband. Och det är förstås vad det här är: en sorglig berättelse. En ohygglig händelse inträffar under en omtumlande tid. Hela samhället påverkas, inte minst scenkonstbranschen står mitt uppe i ett trauma.

Först anklagelserna, metoo-kopplingen och en snabb sorti. Tre månader efter att Benny Fredriksson lämnat posten som vd för Kulturhuset Stadsteatern, teatern han vigde 16 år åt och som var hans hem, är han död.

Först skrivs spaltmeter om Benny, så sker självmordet. Därefter efterspelet: Af-tonbladet klandras för att ha brutit grovt mot god publicistisk sed i artiklarna som satt igång skriverierna (som många anser drev Benny i döden). Tidningens kulturchef Åsa Linderborg gör avbön och skriver *Året med 13 månader* där ansvaret för Bennys död hänger som ett mörkt moln. Därefter blir det tyst. Tills nu när Stockholms

stadsteaters mångåriga presschef, Lotta Fristorp ger ut en komprimerad och i telegramstil effektivt skriven krönika över händelsen: *Benny – drevet, döden*.

”Att dela med mig av de här månaderna, som ledde fram till att Benny Fredriksson avgick och senare tog sitt liv, har varit ett reningsbad för mig”, skriver hon. För läsaren blir boken framför allt en viktig pusselbit för att förstå det som hände de mörka månaderna från november 2017 till mars 2018. Vi är med vid möten, lyssnar till samtal, läser sms – spännande förstås, samtidigt som vi inte får glömma att Lotta Fristorp var Bennys högra hand och är part i målet. Samtidigt gör hennes vilja att förstå och ointresse för att döma, hennes ödmjuka öppenhet och tvivlande hållning *Benny – drevet, döden* till verkligen spännande läsning.

Boken har två huvudspår: mediedrevet och chefskapet: dess mekanismer, utövan- de och konsekvenser. Att Benny Fredriks-

son med sin brukspatronstil får problem med chefskapet förstår man. Följden blir offentliga konflikter med fackklubbarna och med ett högt pris för såväl arbetsmiljön som teatern som demokratiskt fungerande arbetsplats.

När det så blåser upp till storm hösten 2017 förstår Lotta Fristorp snabbt utifrån sin roll som presschef att konsekvensen av mediedrevet kan bli förödande; för den som utsätts för det, liksom för allmänhetens förtroende. Hur varken kollegor eller styrelsen står upp för Benny när det börjar blåsa snålt skildras briljant i boken. Knivskarpt iakttaget fast aldrig anklagande, utan undrande, reflekterande och utan facit till frågorna som väcks.

Benny – drevet, döden är en osminkad, osmickrande berättelse om hur det var och hur det gick, om press- och yrkesetik.

Kvar blir frågan: Hur ser vi till att inte hamna där igen?

GERT LUNDSTEDT

Grattis alla stipendiater!

20 artister och filmare har tilldelats stipendier från Rättighetsbolaget för sina insatser inom film, tv och radio.

UPPHOVSRÄTTEN ÄR betydelsefull för konstnärer och upphovsmän.

– Den är en förutsättning för det fria ordet och en viktig inkomstkälla för konstnärerna. Villkoren för att utnyttja de immateriella rättigheterna regleras främst genom de kollektivavtal som fackförbundet Scen & Film förhandlar. Vi är därför mycket glada att kunna dela ut stipendier från Rättighetsbolaget till 20 välförtjänta artister och filmare, säger Simon Norrthon, ordförande i Rättighetsbolaget.

Stipendierna gick i år till skådespelarna Astrid Assefa, Anders Beckman, Marie Delle-skog, Kajsa Ernst, Johan H:son Kjellgren, Pia Johansson, Victoria Kahn, Petra Nielsen, Mikael Odhag, Ingela Sahlin, Haakon Svenson, Helen Söderqvist, samt regissörerna Kjell-Åke Andersson, Antonia Carnerud, Richard Hobert, Stellan Olsson. Likaså fick filmfotograferna Rolf Lindström och Hans Welin, samt scenografen Gert Wibe och kostymdesignern Ewa Mark var sitt stipendium.

Magdalena Boman

Stipendierna går främst till personer som medverkat i äldre biograffilmer, tv-dramer eller radioteater. Utöver Anna Carlson, ordförande i stipendienämnen

består den av Christina Olofson, Peter Schildt, Vivian Cardinal, Richard Sseruwagi, Marek Septimus Wieser och Peter Bävman.

"Plötsligt ser jag det klichéartade hos mig själv"

VAD ÄR EGENTLIGEN en kliché? Vilka stereotyper använder vi när vi försöker gestalta roller på scenen, och hur medvetna är vi om dessa stereotyper? Den psykologiska realism vi så ofta går in i och betraktar som mest naturlig är kanske i själva verket också en kliché?

Dessa frågor har Anna Pettersson haft som utgångspunkt i sitt arbete inom konstnärlig forskning och den här hösten medverkar jag i en föreställning på Strindbergs Intima Teater som heter just *Repetitionen*. Anna Pettersson regisserar och produktionen är en del av hennes forskning kring skådespelarens utrymme under repetitionsprocessen. Hon utgår bland annat från vårt förhållningssätt till närvaro, begränsningar och – klichéer.

Vi repeterar *Fröken Julie* och vi gör teater av processen. Publikerna ska få se oss i sökandet. Anna är på plats i föreställningen, och leder oss.

Genom att ibland utgå från klichén, definiera den, förstärka den, sampla den, driva den till vägs ände – eller dribbla bort den, slå den sönder och samman, öppnar sig nya möjligheter.

Hon ber oss prova olika förhållningssätt.

Vad som händer om Kristin är den med högst status i rummet.

Om Jean är beroende, desperat och kryper på golvet.

Om Julie inte alls känner skam efter att de haft sex.

Och om den lilla grönsiskan, som så blodigt nackas i pjäsens slutskede, plötsligt hamnar i fokus i sin bur.

Vi vränger perspektiven. Utgår från kroppen och de fysiska uttrycken.

Som när jag dansar Julie i uppgörelsen med Jean istället för att tala den. Då får jag tag på något annat, en kroppslig uppfinningsrikedom som överraskar mig själv. När jag inte börjar med att tänka, formulera eller leta i det psykologiska, kommer en annan sorts logik fram, en vildare, mer komplex. Jag tillåter mig att inte tänka efter eller censurera mig, jag bara kastar mig ut.

KAN JULIE KLAMPA runt som en elefant? Kan hon jaga Jean runt scenen, brotta ner honom på golvet?

Vråla, när hon egentligen förväntas viska eller gråta? Eller bara vara helt stilla, nästan det allra svåraste för mig?

Så klart hon kan. Allt kan hon, och det vet jag ju. Vem skulle stoppa mig? Jag själv, någon annan, förutfattade meningar om hur en sådan här person beter sig i stress. Och inte beter sig.

Det är spännande att få tryckprova det förutfattade, det vedertagna och invanda. Att för mig som skådespelare få tänka utanför den lådan som är jag: kvinna, 58 år, 163 cm och med det livsbagage just jag har.

Inte så sällan får jag syn på det klichéartade i mig själv.

Läskigt. Kul.

En stilla undran infinner sig: varför gör vi inte så här lite oftare?

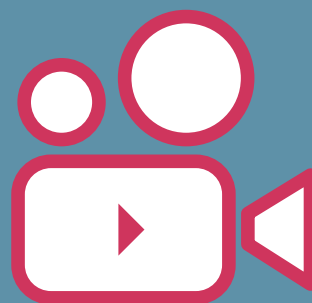
THÉRÈSE BRUNNANDER
SKÅDESPELARE

Så funkar a-kassan

Tycker du att a-kassan är krånglig? På www.unionensakassa.se reder vi ut vad som gäller.

På sidan Frågor och svar har vi samlat information från hela vår webbplats i andra format, både kortare och längre, för att du ska kunna hitta det format som passar dig bäst.

Du kan välja bland vanliga frågor för att få svar, titta på våra filmer eller grota ner dig i våra fördjupningsblad. Vår förhoppning är att du ska få en större förståelse för försäkringen och vad som gäller för just dig.

Unionen
A-KASSAN

Du hittar information om oss och om arbetslöshetsförsäkringen på vår hemsida unionensakassa.se. Om du har frågor kan du skicka ett meddelande på Mina Sidor eller ringa på 0770-77 77 88.

"Det är sjukt konstigt vad man kan få till för att dölja könsorgan"

Arbetsredskapen kan heta snipptejp eller ligga-kudde.

Men att prata med varandra är det allra viktigaste. Det är så kostym och mask kan skapa trygghet för skådespelare vid intimsccener.

Cilla Rörby fotograferad av sin assistent Fanny Ögren.

CILLA RÖRBY HAR arbetat som kostymör och kostymdesigner sedan början på 2000-talet, långt innan de etiska riktlinjerna för intimsccener i teater och film formulerades.

– De är bra, och samtidigt självklara, säger Cilla. Man kan säga att jag arbetade efter dem redan innan. Som på alla arbetsplatser är det viktigt att kunna prata med varandra. När jag står påklädd med skådespelare som är i underkläder, gäller det att lyssna in så alla känna sig bekväma.

Nakenhet i en film reser frågor som kostym och mask hanterar i ett samarbete

som börjar tidigt i produktionen, vid manuskriptläsningen. När Cilla läser ett manus – det är innan skådespelaren är vald – markerar hon med utropstecken allt som har med nakenhet att göra.

– Det behöver inte vara en intimsccen. Det kan vara att skådespelaren kliver in naken i en dusch. Man pratar med regissör, foto och mask om hur scenen är tänkt och hur pass avklädd det måste vara. Om det till exempel är ett bårhus där någon ska ligga naken och död. Vissa killar vill absolut inte vara nakna. Hur mycket av kroppen ska synas, räcker det att lyfta duken över ansiktet?

Nästa steg är att hitta de bästa lösningarna. Enligt riktlinjerna ska kostymavdelningen ha plagg som på lämpligt sätt täcker könsdelarna.

– Ja, självklart, säger Cilla. Om det är en duschscen och skådespelaren vet att det finns en hudfärgad tubtopp, stringfärgade

Therese Sandersson och Cilla Rörby har jobbat ihop i flera produktioner och har liknande beskrivning av hur kostym och mask kan hjälpa till att skapa trygghet för skådespelarna vid avklädda scener: Bra och tidig planering, minsta möjliga stress och framför allt att prata med varandra. Här maskerar Therese Alexander Abdallahs tatueringar vid inspelningen av serien *Snabba Cash* (2021).

kalsonger, kan han eller hon välja att använda det – eller inte. En del tycker att det känns bökitigt med fejkstringkalsonger i naken-scener. De kan ramla ner, ska petas in mellan skinkorna. Då vill det till att det inte är bråttom, man får se till att den extra tiden finns. Andra självklarheter är att det finns en ligga-kudde (så att skådespelarnas könsdelar inte har direktkontakt om det är en samlagsscen).

Om skådespelaren har genomskinliga underkläder kanske könet behöver tejpas. Därför har maskören Therese Sandersson ”snippejp” i sitt kit. Och för nakna scener kan en lösning vara att maskavdelningen tillverkar en löspenis eller knyter en pubishårperuk.

– Eller ett lösbröst, som i *Bonusfamiljen* när Nour el Refai skulle amma, så hon slapp sitta med sitt egna bröst blottat i de scenerna,

säger Therese. Det är inte ovanligt att skådespelare har tatueringar som inte syns i vanliga fall och täcks av kläder i övriga filmen. Om det är en naken-scen, behöver tatueringarna täckas, som vid inspelningen av *Snabba Cash*, där Therese fick ägna en hel del tid till att täcka Alexander Adballahs många tatueringar mellan tagningarna.

Therese och Cilla har jobbat ihop i flera produktioner och har liknande beskrivning av hur kostym och mask kan hjälpa till att skapa trygghet för skådespelarna vid avklädda scener: Bra och tidig planering, minsta möjliga stress och framför allt att prata med varandra.

– Det är rätt högt i tak i ett maskrum. Vi pratar ganska mycket om kroppen, på ett fördomsfritt sätt, säger Therese, som också har 20 år i sitt yrke.

Hoyte van Hoytema

I en scen agerade kvinnliga skådespelare "kaffeflickor" och männen runt bordet var statister.
 – Vi dekorerade mycket bröst för att kaffeflickorna inte skulle känna sig så nakna, hittade på att de skulle ha olika tofsar för att slippa stå med bröstvårtorna exponerade, berättar Therese Sandersson som var maskdesigner under inspelningen av filmen. Bilden ovan är en screenshot ur filmen.

Även det som inte är i bild ska kännas bekvämt för skådespelaren. Kostym har ansvar för allt som ska täcka kroppen. Skådespelarna ska kunna skyla sig mellan tagningarna, särskilt om det är kallt på inspelningsplatsen.

– Efter tagning behöver skådespelaren snabbt in en fleece som ger värme, eller en jättefluffig frottémorgonrock. Det bidrar också till en känsla av trygghet, säger Cilla.

En vanlig fråga är "vem kommer att stå på set när vi gör den här scenen?"

– Det var det första Noomi Rapace ville veta när Millenium-filmerna skulle spelas in.

Cilla har assistenter på set, en meter utanför kameran och är det en avklädd scen ska assistenten vara rutinerad.

– Det är "closed set", man har respekt för den som är avklädd. Jag tycker att vi är duktiga på det, det finns en hög medvetenhet i de här frågorna, säger hon.

CILLA ANSVARADE FÖR kostymerna i *Call girl*, och belönades med Guldbagge för sitt arbete. Trots filmens tema – 14-åriga flickor rekryterades som prostituerade åt höga politiker – var det inte så mycket naket i filmen. Det visades mest kvinnobrust. Nakenheten i filmen skulle lämna en känsla av obehag och vara kopplad till utsatthet, snarare än intimitet. I en scen agerade kvinnliga skådespelare "kaffeflickor" och männen runt bordet var statister.

– Vi dekorerade mycket bröst för att kaffeflickorna inte skulle känna sig så nakna, hittade på att de skulle ha olika tofsar för att slippa stå med bröstvårtorna exponerade, säger Therese som var maskör. Och vi fick faktiskt limma pubeshår på en av de yngre tjejerna i filmen, till en scen i ett omklädningsrum där hon står och rakar bikinilinjén. Även könshåret behöver ju följa epoken, så att säga.

Call girl spelades in för tio år sedan, då ordet intimkoordinator

Jukka Mäle

Pernilla August och Ruth Vega Fernandez i filmen *Call girl*.

inte fanns i Sverige. Vid intima scener var det ändå ytterst få personer på set och inga monitorbilder. Hon tillägger att det var en intensiv och utmanande inspelning.

– Och just den här dagen var särskilt kaotisk. En av skådespelarna var gravid, men det skulle inte få synas, vi kämpade med kläderna, Pernilla August skrattade åt att behöva bära stringtrosor, säger Cilla.

NAKENHET HAR OLIKA laddning olika filmer. Men könsorgan ska kunna döljas på ett sätt som fungerar för skådespelaren. Cilla tar exempel från *Hem till Midgård* (2001).

– Det var en lågbudgetfilm i vikingatid, där skådespelaren Paul Tilly skulle kokas i gryta över öppen eld med ett löv på sitt kön. Vi löste det genom en nylonstrumpa med ett påsytt löv, det är sjukt konstigt vad man kan få ta till för att dölja könsorgan. Och Fredde Granberg skulle stoppa in hela paketet i ett gethorn

som fästes med läderremmar i ändan. Man måste kunna skratta också, och får inte vara pryd själv, säger Cilla.

Både Cilla och Therese välkomnar att det finns intimkoordinatorer, att någon annan än regissören kan prata om exempelvis detaljer i en sexscen. I serien *Snabba Cash* (2021) repeterade intimkoordinatorn med skådespelarna i två veckor innan det var dags för inspelning.

– Det underlättade också mitt arbete. Evin Ahmad kunde visa, som en dans, hur skådespelarna skulle röra sig på plats, jag kunde förbereda kläder som de skulle känna sig bekväma i, säger Cilla.

Hon tycker att det är bra att det blivit mycket mer diskussioner om syftet med en scen.

– Att till exempel ställa frågan ”är detta på rätt sätt?”. Om det viktiga är att se att två personer älskar varandra behöver man inte titta upp i någons kön, säger Cilla.

KAJSA OLSSON

"Villkoren inom den kommersiella dansen måste ändras"

Dansare, koreograf, men också jurist. Edin Jusufamic är van vid känslan av att få regler och bestämmelser att lösas upp på scenen. Han har koll på lagar och paragrafer som gäller i Sverige. Som vice ordförande i dansavdelningen i fackförbundet Scen & Film kan han kombinera sina kunskaper.

SOMMAREN DRÖJER SIG kvar och Edin Jusufamic har tagit en promenad i parken innan han kommer hem till lägenheten på Kungsholmen i Stockholm. På höstens schema finns flera arbetsuppgifter inbokade, bland annat en lite annorlunda krogshow i Göteborg med Eric Saade och kocken Håkan Jureskog.

– Det ska bli roligt att få skapa till en publik igen. Den senaste tiden har gett utrymme för eftertanke med allt som pandemin har fört med sig. Men jag har ändå haft tur och kunnat jobba ungefär som vanligt, trots en del hänsyn till restriktionerna, säger Edin Jusufamic.

I 15 år har han varit verksam som dansare och koreograf. Många känner igen honom från dansföreställningar, konserter, Melodifestivalen och andra tv-program. Men den senaste tiden har han fått ställa om jobbet från arenor och scengolv till studior och filmsammanhang. Samtidigt har nygamla arbetsuppgifter kommit till användning.

– Jag jobbar även som modell. Det har jag kunnat fortsätta med ungefär som vanligt det senaste året. Jag är också med och spelar i en ny svensk tv-serie som har premiär i höst, *Dumpad* som visas av Discovery+. Jag är också med som dansare och koreograf i en scen i tv-serien *Lust* från HBO, berättar Edin Jusufamic.

Kombinationen av dans, scen, film och modellvärlden ger en bred yta att röra sig på. Men det finns också en yrkeskunskap som konkurrerats ut av de olika scen- och filmuppgifterna – trots att Edin har hela 4,5 års studier på området bakom sig – och dessutom tagit examen.

– Jag är utbildad jurist och blev klar 2012. Jag började plugga i samma veva som jag fick möjlighet att jobba professionellt med dans och koreografi. Ju närmare juristexamen jag kom desto mer insåg jag att jag inte kommer att hamna på ett advokatkontor. Men jag ångrar absolut inte att jag gick juristutbildningen, det var roligt och jätteintressant.

Juridik är inte direkt något som kan införlivas i rörelserna eller musiken på dansscenen. Snarare står de två områdena långt från varandra. Detsamma gäller också om dansen skulle föras över till exempelvis en rättsal.

– Haha, jag skulle inte ha några fördelar av mina danskunskaper när det handlar om juridik. Möjligtvis kan de kroppsliga

uttrycken användas för att ge trovärdighet. Men rörelser ska egentligen inte påverka besluten i en rättsprocess. Då det är objektivitet som gäller, säger Edin Jusufamic.

Men i ett sammanhang har han verkligen kunnat knyta ihop juridiken med dansen och koreografin. Sedan början av 2021 är han vice ordförande i fackförbundet Scen & Films dansavdelning. Där ger alla kunskaper om lagar och paragrafer stora fördelar och kommer ofta till användning när det bland annat gäller kontrakt och andra överenskommelser.

– Jag vill vara med och skapa förändring. Det går fortfarande väldigt långsamt för att få bättre villkor för alla dansare som tar sig an både korta och långa uppdrag. Inte minst hos de kommersiella bolagen, där det är väldigt olika vad som gäller för ersättningsar, övertider och annat. Ibland är det rena skambud, vilket borde vara borta från branschen för länge sedan. Min förhoppning är att förutsättningarna kan förändras till det bättre för alla som arbetar med dans, säger Edin Jusufamic.

Du har många järn i elden, men finns det något du inte har planer att pröva på den närmaste tiden?

– Hm, kanske att sjunga även fast jag älskar att göra det. Tror inte det låter något bra och dessutom finns det många som gör det mycket bättre än jag, säger Edin Jusufamic.

PETER REHNFELOD

Edin Jusufamic, 34 år

Bor: Kungsholmen, Stockholm, uppväxt i Alby.

Yrke: Dansare, koreograf, modell, skådespelare.

Utbildning i urval: Juridikstudier.

Bakgrund: Har arbetat professionellt med dans i tolv år och bland annat koreograferat och dansat med Danny Saucedo, Ola Salo, Zara Larsson, Molly Sandén, Miss Li, Har även medverkat i dansföreställningar och TV-produktioner; *Gökboet*, *Våraffer*, *Nätknäpparen*, *West Side Story*, *Melodifestivalen*, *Sammarkryssat*, *Allsång på Skansen*, *Eurovision Song Contest* med mera.

Aktuell i: Vice ordförande i dansavdelningen i fackförbundet Scen & Film, krogshow i Göteborg, två tv-serier.

NYA KURSER

**SPETSKURS KRING
PUBLIKARBETE, JURIDIK OCH
ORGANISATIONSFRÅGOR**

Vad är en publik och hur ska du utveckla arbetet kring just din publik? Hur ser marknaden och konkurrensen ut? Hur organiserar du ditt företag och är du insatt i de juridiska frågor som kan dyka upp? En fördjupad förståelse och praktiska kunskaper i publikarbete, juridik och organisation på ett innovativt sätt. Du ska arbeta med ett eget projekt där du får både feedback och individuell coaching av kursledarna. Kursen leds av forskare och experter på ämnesområdena.

Kulturakademin är en resurs för kompetensutveckling inom Scenkonst, Audiovisuella medier, Musik och Bild & Form. Kulturakademin bidrar till utökad kunskap och kompetens genom riktade och innovativa insatser för att möta branschernas kompetensbehov.

SÖK VÅRA AKTIVITETER PÅ KULTURAKADEMIN.COM

INTIMITET PÅ FILM OCH TV

Händer det att du som jobbar inom film & tv kommer i kontakt med intima scener? En interaktiv föreläsning som ger dig möjlighet att ställa frågor till Sveriges enda internationella expert på området, intimitetskoordinatör Malin B. Erikson. 12 oktober via Zoom

**WORKSHOP I
CHUBBUCK-TEKNIKEN**

En tredagars workshop i Chubbuck-tekniken för skådespelare med Elisabet Sevholz. 8–10 december.

På K-play hittar du Masterclasses
samt fördjupande Web och Podcasts.

**NOMINERA FÖRESTÄLLNING
TILL SCENKONSTBIENNALEN 2022!**

Urvalskommitténs uppdrag är att välja ut vilka föreställningar som ska presenteras under Scenkonstbiennalen 2022. Urvalet ska bestå av scenkonstproduktioner av hög konstnärlig kvalitet och utgöras av de som urvalskommittén anser vara de mest intressanta som har haft premiär under spelperioden december 2019 t.o.m. januari 2022.

Sista anmälningssdag är **14 januari 2022**, men vi rekommenderar att nominering sker i så god tid som möjligt för att underlätta för urvalskommittén att ta del av produktionen.

Mer information samt anmälningsformulär på scensverige.se

**SCENKONST
BIENNALEN****7 - 12 JUNI
VÄSTERÅS**

STOCKHOLM UNIVERSITY OF THE ARTS | STOCKHOLMS KONSTNÄRLIGA HÖGSKOLA

KURSER

VÅREN 2022

Vi erbjuder kurser på grund- och avancerad nivå inom

CIRKUS
DANS
DANSPEDAGOGIK
FILM OCH MEDIA
OPERA
SCENKONST
SKÅDEPELERI

Sök på uniarts.se
senast 15 oktober

Teater Alliansen

KURSER OCH WORKSHOPS FÖR DIG
SOM ÄR SKÅDEPELARE

VIEWPOINTS

med Anne Jonsson, 12–15/10, Stockholm

SELF TAPE OCH FILMSKÅDEPELERI

med Patrik Karlson, 18–22/10, Stockholm

KAFKAS ARKIV

föreställning och workshop, 24/10, Stockholm

WORKSHOP I NEUTRALMASK, CLOWN OCH TEXT

med Per Sörberg, 25–29/10, Göteborg
i samarbete med Kulturakademin

MOD, KOMMUNIKATION OCH PRESENTATION

med Imor Hermann, 26–29/10, Stockholm.
22–25/11, Göteborg, i samarbete med Kulturakademin

SKRIVA FÖR SCEN

med Sara Beer, tis. fm, 2/11–30/11 och 4/12 i Stockholm

FYSISK TRÄNING

GAGA PEOPLE

med Emma Rozgoni, Stockholm och online.
Med Kari Vig Petersen, Malmö (se hemsida för tider)

YINYOGA

med Linn Henriksson Strååt, online, tor, 30/9–28/10

DAGLIG TRÄNING – MIM

i samarbete med Mimplattformen, online, ons, 6/10–8/12

Läs mer och ansök på www.teateralliansen.se/kurser

MED RESERVATION FÖR EVENTUELLA ÄNDRINGAR.
FÖLJ TEATERALLIANSEN PÅ FACEBOOK FÖR LÖPANDE UPPDATERINGAR

Förbundsnytt

Förbundsstyrelsen planerar framåt

I slutet av augusti träffades Scen & Films förbundsstyrelse för att diskutera vilka frågor som är prioriterade för det kommande årets arbete.

Mötet ägde rum på Vår Gård, utanför Stockholm, där även förbundets riksstämma kommer att äga rum den 3-5 juni nästa år. Förbundsstyrelsen består av 15 förtroendevalda medlemmar från olika yrkesgrupper inom scen och film. De träffas nio gånger per år för att fatta beslut om förbundets verksamhet.

Valberedningen inleder sitt arbete

Under förbundsmötet i fjol utsågs den valberedning som ska presentera ett förslag till ny förbundsstyrelse. I valberedningen ingår Hanne Wirde, scenkonstproducent, Tomas Ehlert Ankarstrand, smed; Elisabet Gustafsson, filmregissör och Helena Lundqvist, dansare.

Under hösten kommer de att vara i kontakt med förtroendevalda och andra medlemmar för att i december presentera sitt första förslag till förbundsstyrelse. Det förslaget kommer att skickas ut till alla avdelningar inom förbundet, som får möjlighet att föreslå ändringar. Den nya förbundsstyrelsen väljs under riksstämman nästa år.

Förbundets avdelningar och enskilda medlemmar kan föreslå personer som skulle göra ett bra jobb i Scen & Films kommande förbundsstyrelse.

Vill du komma i kontakt med valberedningen, mejla valberedningen@scenochfilm.se

Bättre skydd mot våld i nära relationer **Folksam**

År 2018 var Folksam först med att erbjuda kristerapi och ersättning för våld i nära relationer i hemförsäkringen. På senare tid har frågan aktualiserats i debatt och media och det är ett stort och viktigt fokus på dessa frågor. Nu förbättrar Folksam skyddet ytterligare för alla som omfattas av deras hemförsäkring.

Från och med den 1 juli inför Folksam bland annat ersättning för akuta merkostnader om du måste fly från ditt hem. Det utökade skyddet gäller automatiskt alla som har sin hemförsäkring i Folksam. Folksam förbättrar också skyddet för dem som utsätts för upprepade våld i hemmet genom att lämna överfallsersättning vid grov frids- och grov kvinnofridskränkning. Skyddet är till för alla utsatta personer i ett hushåll oavsett kön eller ålder. Med förbättringarna kommer nästan hälften av alla hushåll i Sverige ha det mest omfattande försäkringsskyddet mot våld i nära relationer.

Från avdelningarna

Bli medlem under din studietid

Går du på en medlemsgrundande utbildning kan du redan under din studietid bli medlem i Scen & Film. Listan över dessa utbildningar har nu utökats med flera film- och tv-utbildningar:

- Filmarbetarutbildningen vid folkhögskolan Skurup/Fridhem
- Film crew utbildningen vid Gotlands folkhögskola
- Producent/linjeproducent film & TV-drama vid YRGO i Göteborg

Hela listan över medlemsgrundande utbildningar kan du läsa på Scen & Films webbplats scenochfilm.se

SOK-klubben - nytt nätverk

I SOK-klubben är tanken att skapa möten mellan den som påbörjat en karriärväxling och den som ska – funderar på – eller är nyfiken på vad det innebär och vilka val, tankar och funderingar som kan uppstå.

Ett annat syfte är att skapa utrymme för erfarenhetsutbyte mellan er som är mitt i eller efter er karriärväxling. Vi vet att det finns viktiga tankar och erfarenheter att dela.

Inom kort kommer det första videosamtalet. Det handlar om hur det är att studera i vuxen ålder. Annica Sand för ett samtal med två av SOKstiftelsens karriärväxlare, Ellika Ström och Karin Lindström.

Läs mer på sokstiftelsen.se

Skicka ditt kontrakt till Scen & Film

Juristerna i Scen & Films medlemsrådgivning har noterat att det har blivit allt vanligare att såväl anställningsavtal som uppdragsavtal innehåller långtgående sekretessklausuler.

Dessa är ofta oprecisa i sin utformning och förbjuder bland annat den anställde/uppdragstagaren att sprida innehållet i uppdrags- och anställningsavtalet till en tredje part.

Flera medlemmar har uttryckt oro över om det innebär att de därför inte kan skicka in avtalet för granskning till Scen & Films medlemsrådgivning.

Det är förbundets hållning att medlemmar får skicka avtalet för granskning till vår medlemsrådgivning även om avtalet innehåller denna typ av sekretessklausuler. Det utgör enligt förbundet inte ett avtalsbrott. Eftersom inget avtalsbrott föreligger har produktionsbolagen inte heller rätt till skadestånd.

Fackförbundet Scen & Film

Förbundsstyrelsen

Verkställande utskott: Simon Norrthon (skådespelare) ordförande, Christina Olofson (filmregissör), vice ordförande, Måns Clausen (skådespelare), Minna Krook (koreograf), Thomas Nording (scen tekniker).

Övriga ledamöter: Mary-Anne Buyondo (skraddare), Tove Dahlberg (operasångare), Robert Forsman (säkerhetschef), Andrzej Glosniak (dansare), Therese Hörnqvist (producent), Zofi Lagerman (scenograf), Martyna Lisowska (musikalartist), Aleksa Lundberg (skådespelare),

Scen och Films kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@scenochfilm.se
Hemsida: www.scenochfilm.se
facebook.com/scenochfilm
twitter.com/scenochfilm
instagram.com/scenochfilm

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@scenochfilm.se

Dags att söka Smalbensstipendiet 2021!

Smalbensstipendiefonden instiftades 2012 för att utdela ett återkommande stipendium till den eller dem som med teatrala medel utdelar en välriktad spark mot smalbenen på all slags diskriminering.

Fondens stipendium på 10 000 kr utdelas i november 2021.

Ansökningstid 12 september — 10 oktober 2021

Frågor som ska besvaras i ansökan

1. Beskriv så konkret du/ni kan dina/era visioner, vad du/ni vill uppnå?
2. Beskriv så konkret du/ni kan vad du/ni vill göra om du/ni får stipendiet?
3. Redogör för dina/era kompetenser och erfarenheter i relation till det du/ni vill genomföra.

Ansökningar skickas till: smalbensstipendiet@scenochfilm.se

Fondens styrelse utgörs av Sofia Berg Böhm, Farnaz Arbabi, Jimmy Endeley och Stefan Böhm. Styrelsen kommer att granska och bedöma inkommande ansökningar samt utse stipendiat.

Tidigare stipendiater

- 2013 Dimen Abdulla för "På alla fyra"
- 2014 Evin Ahmad för "Betongsafari"
- 2015 Henrik Wenne för "CANTSPEAK"
- 2016 Christopher Lehmann för "Drömmaren"
- 2017 Alica Tserkovnaja för "Identitet – vem är jag?"
- 2018 Adriana Aburto Essén för "SEXIST, JAVISST?"

ÄR DITT KONTRAKT OK?

Har du fått ett nytt uppdrag och är osäker på om kontraktet är skrivet som det ska? Du som är medlem kan höra av dig till Scen & Films medlemsrådgivning, så hjälper våra jurister dig att granska kontraktet.

Mejla medlemsradgivning@scenochfilm.se eller ring 08-441 13 00, vardagar 9-12.

Prata med oss!

- facebook.com/scenochfilm
- twitter.com/scenochfilm_
- instagram.com/scenochfilm

Kalendarium

- 04 Okt **Förbundsstyrelsemöte**
(Fackförbundet Scen & Film)
- 10 Okt **Sök Smalbensstipendiet**
Sista dagen att söka Smalbensstipendiet 2021. (Smalbensstipendiefonden)
- 11 Okt **Sparkling Imagination - Improvisation**
En workshop för dansare som utmanar dansarens potential att tänja på gränserna för kroppens fantasi och uttryck. (Dansalliansen)
- 12 Okt **Intimitet på film och tv**
En interaktiv föreläsning som leds av intimitetskoordinatör Malin B. Erikson. Syftet är att ge en inblick i hur det med en tydlig metod kan skapas en trygg och bra arbetsmiljö. (Kulturakademin)
- 12 Okt **Viewpoints**
En workshop i improvisationsmetoden Viewpoints. Viewpoints är ett sätt att skapa och lära känna ett sceniskt material utifrån gemensamt fysiskt arbete på golvet med tidsmässiga och rumsliga fokus. (Teateralliansen)
- 13 okt **Contemporary Jazz**
En workshop för dansare i ledning av Julia Ehrstrand där dansarna får utforska sin kreativitet utifrån Julias samtida jazzrörelser. (Dansalliansen)
- 21 Okt **Viewpoints-workshop**
En tvådagarskurs där syftet är att erbjuda en vidgad blick för Viewpoints, där metoden kan fungera som en utveckling, tillägg eller komplement till din redan befintliga praktik. (Kulturakademin)
- 25 Okt **Workshop i neutralmask, clown och text**
En kurs för skådespelare där syftet är att undersöka sitt eget artisteri i relation till ett tekniskt formspråk med inriktning mot mask/clown. (Kulturakademin)
- 25 Okt **Arbetsmiljö för scenkonsten**
– utbildning i Stockholm. För dig som i ditt arbete behöver kunskap om arbetsmiljöfrågor och förståelse för hur samverkan mellan arbetsgivare, skyddsombud och övriga anställda fungerar. (Teater- och Musikområdets arbetsmiljöråd)
- 15 Nov **Förbundsstyrelsemöte**
(Fackförbundet Scen & Film)
- 29 Nov **Arbetsmiljö för scenkonsten**
– utbildning i Göteborg. För dig som i ditt arbete behöver kunskap om arbetsmiljöfrågor och förståelse för hur samverkan mellan arbetsgivare, skyddsombud och övriga anställda fungerar. (Teater- och Musikområdets arbetsmiljöråd)

Fackförbundet Scen & Film presenterar stolt en av sina nya medlemmar

Välkommen Jesper Berger!

Varför är facket viktigt?

– Facket är viktigt som ett skyddsnät för oss arbetstagare. Att ha facket bakom sig gör mig tryggare i mitt arbete och gör att jag lättare kan kräva mina rättigheter och orientera mig på en ibland förvirrande arbetsmarknad.

Vad hoppas du få hjälp med?

– Jag hoppas på att kunna få hjälp med att se igenom kontrakt och få riktlinjer för vad jag kan kräva och inte som arbetstagare i olika sammanhang, se över upphovsrättsliga frågor och så självklart – om tillfälle uppstår – få hjälp med eventuella arbetsmässiga tvister. Dessutom hoppas jag på att kunna ta del av någon workshop ibland!

Namn: Jesper Berger.

Ålder: 27 år.

Yrke: Ljus- och videodesigner hos Bombina Bombast.

Gör just nu: Gör videodesign tillsammans med Stefan Stanisic till produktionen *Ortrud Mann* på Malmö stadsteater.

Tidigare jobb: Ljus-, ljud- och videodesigner och -tekniker i olika fria grupper och konstellationer främst i Göteborg. Där bland Teater Sesam, Teater Albatross och Rymdstationen scenkonst.

Favoritslogan: Dance first. Think later!

Favoritsysselsättning: Matlagning! Gärna i många timmar för många människor! Och att programmera interaktiva ljus-, video- och ljud-system.

Nästa film/scenkonstföreställning du ska se: "SKY663N - Et AI-take på HC Andersens eventyr" på Kulturværftet i Helsingør

Vad gör du om tio år: Gör vidunderliga föreställningar tillsammans med vidunderliga människor. Kanske jobbar jag alldeles lagom mycket och spenderar mycket tid i naturen. Och så hoppas jag att jag har gjort något alldeles oväntat jag aldrig kunde föreställt mig.